

Imena od dvije riječi donosim također u prijevodu: Uzdah Sneni, Zuboder Smioni, Uzbrd Brzi, Pile Bakino, Vihor Mirisni, Trozub Opasni, Vid Nebogled, Mrkvica Rana, Virko Tihi itd.

Dobro je i o imenima ponešto znati, a nije loše ni vratiti se našoj temi – rođenju čudovišta i običajima koji ga prate.

Upravo činom predstavljanja, upoznavanja i nadijevanjem imena novorođeno čudovište postaje članom zajednice u kojoj će se o njemu, uz roditelje, starati stariji i brinuti brižni, jači i iskusniji članovi. Sjetite se pravila iz *Temelja Velikoga Zakona čudovišta* koje glasi: "*Svaki je roditelj i tvoj roditelj, a svako je dijete i tvoje dijete.*"

Ovi važni običaji, u istom obliku, postoje i u čudovišta koja se razmnožavaju jajima.

Nešto se drukčije odvijaju u brzonogih čudovišta koja se, također, množe jajima, ali na daljinu. Sigurno se sjećate, iz teksta o razmnožavanju čudovišta, da su *brzi pustinjski lukavac* – otac i njegov potomak – otrčali u vama nepoznatom pravcu. Eto, sada možete pogoditi da je taj pravac vodio trkom ravno na predstavljanje novoga člana zajednici.

I za čudovišta koja se množe "à la sisavac", uvođenje novoga člana u zajednicu odvija se isto, ali sam je porod nešto zamršeniji. Njemu prisustvuju i dvije do tri iskusne ženke, obično majčine srodnice, ali samo budući otac ima pravo presjeći pupčanu vrpču. Porod se, iako bolan koliko i radostan, ne obavlja bez vrlo ozbiljnog razloga carskim, ili bilo kojim drugim rezom. To činite samo vi, ljudi, da stvari budu bezbolne, neumarajuće, estetske i lako zaboravljive. Poslije poroda sjećate se samo imena klinike i paprenog računa koji ste platili.

UČENJE I NAOBRAZBA

U prethodnom smo poglavlju saznali kako se rađaju nova čudovišta koja gotovo pojma nemaju o životu i još su nesposobna sama živjeti. Što učiniti s njima? Kako ih učiniti samostalnim, snažnim, korisnim i ravnopravnim članovima zajednice? Tu se nema ništa novo izmisliti – njih treba učiti, izobražavati i odgajati.

Za način života, izobrazba je iznimno važna. To je mehanizam koji osigurava naš društveni slijed i prenošenje svih vrsta znanja i pohranjenog iskustva s jednoga na drugi naraštaj, sa starijih na mlade.

Htjeli vi, ili mi, vjerovati, ili ne, među čudovištima i ljudima postoje brojne sličnosti i zajedničke osobine. Stavimo li na jednu stranu ljudska bića i čudovišta skupa, a na drugu sve životinje s cijelim ostatkom živoga svijeta, postat će lako uočljivo da je među nama puno toga slično i zajedničko. Pa baš lijepo. Međutim, kada je riječ o izobrazbi, a o njoj je upravo riječ, od toga sličnog i zajedničkog – baš nigdje ništa. Ja, uz svu dobru volju, uspijevam vidjeti samo masu silnih i krajnjih razlika.

Kako biste ih lakše uočili, opisat ću najprije neke vaše škole, a zatim našu "bežškolsku" izobrazbu.

Većina vaših škola vrsta je matrica oblikovanih po mjeri, po želji, po potrebi i po obliku mozga odraslih (koji je često sumnjiva podrijetla). To je kalup u koji se djeca moraju nagurati pod pritiskom, ako drukčije nije moguće, to jest – odraslima lakše.

Djeca su zato podoban materijal, naivna su i nevina, povodljiva, puna povjerenja – gdje treba i gdje ne treba. Njih se čak može naučiti da bez razloga nekoga ili nešto vole, ili, još gore, da nekoga ili nešto mrze! Zar nije tako?

Duga prošlost, ali i sadašnjost, vašega školstva puna je raznih "velikih učitelja", sposobnih djeci u glavu usaditi i najgore smeće. Koliko su oni već naraštaja, u vašoj dugoj i "herojskoj" povijesti, naučili da u drugim ljudima traže samo zlo? Odgovorite mi, kolike su ti ~~vaši~~ "veliki učitelji", pod zastavama svih boja, naučili da ubijaju kada je to njima potrebno. Psssst? Ne čujem odgovor, samo nešto tiho šuška. Ne vjerujem da ste ušutjeli, možda ste se samo pritajili? Postoji li, napokon, netko tko će odgovoriti, jasno, glasno i zauvijek? Tišina?

Ako je tako, ja ću odgovoriti! Naučili su, u vašim raznoraznim školama, milijune ~~djece~~ da ubijaju, slali su ih da ubijaju i ubili su ih – stotine milijuna. Iščašili su im sve zglobove, polomili udove, iščupali tetive, zdrobili utrobu, zgnječili svaku slobodnu misao i nadu, spalili im srce i rasprsnuli mozak. Za nagradu su podignuli sebi, ti "veliki učitelji", veliki majstori zla, na svakom trgu bar po jedan spomenik. Kako bi za njih napravili mjesta – jer ona najbolja uvijek su zauzeta – srušili su neke druge spomenike. Ako su to bili spomenici još većim krvnicima od njih, nije šteta. Tako će netko ubrzo srušiti i njihove, nadajmo se.

Aaaaaaaaah, opet sam se malo zanio. Imate vi, ljudi, i puno boljih učitelja, boljih škola, ali je šteta što imaju, još uvijek, premalo učenika.

Mi nemamo dosadnih škola poput nekih vaših u kojima, simetrično pogrbljena, u istim klupama, sjede djeca istih godina, svaki dan u isto vrijeme, s istim školskim

rasporedom za svaki tjedan, čekajući nestrpljivo školske praznike, ili bar petak kojim počinje subota, a njome nedjelja. Iz meni potpuno nepoznatih razloga većina ljudskih roditelja vjeruje kako je za budućnost njihove djece vrlo važno da provedu mladost nesretno, dosađujući se u školi. Ako se dijete jako, dugo i redovito dosađuje, bit će sretno u starosti. Dakle, tko hoće biti presretan u starosti, neka bude nesretan u mladosti. Pobuni li se kakvo naopako i nezahvalno dijete protiv te genijalne ideje, treba ga šibom, šibom njega treba nalupati, da tada bude još nesretnije, a u budućnosti još sretnije.

Čudovišta ne provode samo jedan dio svojega života u školi, već provode cijeli svoj život učeći. Stoga ne postoji škola poput vaših, u koju se upisuje, koja počinje, u koju se svakodnevno dolazi i odlazi i koju treba završiti. Mlada čudovišta nemojte ni zamišljati kao vaše blijeđe i zabrinute prvoškolce, natovarene debelim i teškim torbama, nakrcanim svime potrebnim i nepotrebnim i, naravno, nezaboravnim, prevelikim sendvičem.

Naša se organizirana izobrazba i učenje mladih odvija tamo gdje se mlada čudovišta najradije okupljaju i zadržavaju, a to je, naravno, vani, u prirodi.

U društvu s nekoliko starijih, naobraženih i iskusnih čudovišta, mladi od tri do gotovo 50 godina provode svoje vrijeme manje ili više zajedno. (Pretpostavljam da vas čudi što u istom društvu imamo i čudovišta s više od 45 godina mladosti razlike. Ako se sjetite da mi prosječno živimo oko 280 godina, shvatit ćete lakše da je naš 50-godišnjak otprilike vršnjak vašem 13-godišnjaku.)

**Slika na sljedećoj stranici:
Neovisno o načinu školovanja,
najmlađim čudovištima, kao i ljudskoj
djeci, prvi dani školovanja mogu biti
malo teški.**

Srećom, mladi se brzo prilagode.

Igrajući se, najmlađa čudovišta uče od onih nešto malo starijih, ta, nešto malo starija uče od starijih, a ona pak, istodobno, uče od još starijih, i tako redom. Svi zajedno uče i od onih nekoliko odraslih čudovišta koja su gotovo redovito uz njih. Tako su sva ta čudovišta, osim onih najmlađih, učenici, ali i učitelji istodobno, čime se posebno razvija osjećaj odgovornosti starijih za mlađe i slabije.

Izobrazba ovom metodom uobičajena je za gotovo sva čudovišta spomenute dobi, s nekim manje važnim razlikama u onih koji žive u *obiteljskim* i *otvorenim* kolonijama.

Pogledajmo sada kako izgleda jedan običan "školski" dan u jednoj običnoj koloniji.

Najmlađa čudovišta počinju učenje dvjema igrama, vrlo važnima i zabavnima. To su igra skrivača (s kamufliranjem) i igra oponašanja. Ovu prvu i vi, sigurno, poznajete, ali mi je igrao u mnogobrojnim inačicama, ovisno o vrsti čudovišta i prostoru u kojemu žive. Druga se igra tako da mladi oponašaju jedan drugoga, nekoga trećega, ili pak nešto – to nešto može biti, primjerice, podvodna stijena ili drvo u mirovanju i u pokretu. U tim igrama čudovišta uče kako se skriti pred ljudima, kako izbjeći susret i kako im se ukloniti s puta, dakle ono što je naloženo u *Temeljima Velikoga Zakona*.

Kad mlada čudovišta ogladne, počinje sat iz (prehrambene) botanike. Što, kako, kada, gdje i zašto jesti? Ako mladež nije previše gladna i nestrpljiva, kreće u potragu za nekom nepoznatom biljkom: "Ovu znam, ovu znam, i ovu znam, ovu smo jučer jeli, a ovu....., a ovu ne znam."

Sad treba otkriti njezino ime, osobine, rasprostranjenost, kaloričnost, eventualnu rijetkost i ljekovitost, naučiti kada se ne bere, kako se piše njezino ime i što o njoj piše u Knjizi Velikoga Zakona, prepoznati je po mirisu i okusu itd., itd., itd. Na kraju, kada više nikome ne nedostaje apetita, posveti se, nakratko, matematici i statistici da se vidi koliko će se od nađenih primjeraka pojesti.

Zatim se počne, punih trbuščića, učiti odmaranje. Kako se to uči, prikazat ću vam, radi jednostavnosti, na primjeru nekih podvrsta čudovišta šuma i planina koje žive u izoliranim krajevima, pa su aktivne danju.

Dakle, mlada čudovišta izaberu mjesto te legnu pod drvo, poželjno u hlad. Tada počinje usporedba i analiza izabranih mjesta: položaj u odnosu na Sunce i doba dana te na strujanje vjetra i mirisa. Postavlja se pitanje skrovitosti, zaštićenosti od kiše, padanja meteorita, propuha, zaštićenosti od dosadnih kukaca i ljudskih pogleda itd., itd., itd. Dok se traže odgovori na sva ta i mnoga druga pitanja, mlada se čudovišta umore, pa počnu učiti spavanje bez hrkanja, a neka i stražarenje bez spavanja.

Nešto starija čudovišta, kojima spavanje nije više toliko zanimljivo i potrebno, pričaju priče koje sama izmišljaju – s nekom predloženom temom. Pritom svaka ispričana priča mora imati barem jednu rijetko rabljenu, novu, nepoznatu ili izmišljenu riječ. Takve se riječi često pronalaze u starijim tekstovima Knjige Velikoga Zakona. Najstarija od tih mladih čudovišta trebaju pronaći, ili izmisliti etimologiju i način pisanja tih riječi.

Ona koja imaju sklonosti pjevanju, otpjevat će tu riječ na razne načine, tražeći onaj najizražajniji. Isto će učiniti i oni skloni likovnom izražavanju, ilustrirajući je kakvim prikladnim i priručnim materijalom.

Kako će se dalje "nastava" odvijati, ovisi o novostima dana. Ako taj dan kakvo nadobudno čudovište pljusne s drveta, pa slomi rep i natuče dva roga, održat će se nastava iz medicine i prve pomoći. Pljusne li umjesto čudovišta pljusak, učenje će se posvetiti meteorologiji i predviđanju vremena. Bane li među zaigrana čudovišta kakva zvjerčica, održat će se predavanje iz biologije, no bane li i njezina nervozna mama, održat će se predavanje iz brzog penjanja na drvo. Ono će trajati sve dok neko odraslo čudovište ne smiri nervoznu mamu.

Za vedrih noći redovito se uči orijentacija prema zvijezdama i Mjesecu, uz duga i *romantična*, ugodna pješačenja. Pritom, da se ne bi izgubili u mraku, čudovišta drže jedno drugo za rep. ??

(? + ? = ♡ + ? = ♡)

I sama učeći, mlada čudovišta prenose svoje znanje još mladima.

Eto, ovako nekako izgleda jedan običan dan izobrazbe čudovišta do 50 godina mladosti.

Temeljnu izobrazbu, organiziranu na opisan način, stječe već stoljećima 99,9991 posto svih čudovišta. Nakon nje i 50 prevaljenih godina, svaki mladac odlučuje kako će se dalje školovati.

Čudovište koje želi, bez velikih promjena u životu, jednostavno nastaviti produblјivanje već stečenoga raznolikog znanja, može redovito, gotovo svakoga jutra, sudjelovati u izobrazbenim susretima, raspravama i predavanjima koje priređuju sve iole veće zajednice. Predavači ili animatori najčešće su i sami članovi tih zajednica koji su se usavršili u nekoj od *interesnih kolonija*.

Česti su i putujući predavači-namjernici, uglavnom ^{besposleni} umjetnici koji se sele iz jedne kolonije u drugu. Tu su, bar dva puta mjesečno po nekoliko dana, i čudovišta koja šalje Veliko vijeće, a ona su redovito vrhunski stručnjaci, osposobljeni u nekoj od bespolnih kolonija *dobrih čovjekolikih čudovišta*. Njihova su predavanja uvijek vrlo aktualna, zanimljiva i ^{posjećena}.

Ako neko mlado čudovište posebno zanima neka vještina ili praktično znanje, pridružiti će se onom odraslom čudovištu koje se njime bavi te će uz njega učiti, pomažući mu.

Čudovišta koja pak žele steći zaokruženo znanje iz nekoga užeg područja, priključiti će se nekoj od *interesnih kolonija*, provest će u njoj bar tri godine, pa će se vratiti u svoju koloniju u kojoj će primjenjivati stečeno znanje.

Oni najžedniji znanja i najpožrtvovniji povući će se u neku od bespolnih kolonija *dobrih čovjekolikih čudovišta* i vrhunski se izobražavati 15 do 20 godina. Nakon toga staviti će se na raspolaganje potrebama cijele zajednice.

Malobrojna čudovišta iznimno rijetke nadarenosti, koja su sklona samotnom kreativnom radu, još se kao vrlo mlada mogu izdvojiti i živjeti u malim, otvorenim, generacijskim kolonijama *kućnih čudovišta staklenih očiju*.

Već sam i prije rekao da čudovišta uče neprestano, cijeloga života. To nije posljedica nikakve prisile, to nije posljedica paničnog straha da će se možda već sutra ostati bez posla – ako netko drugi bude nešto više, ili jeftinije znao. Pa nismo ^{ta djeca} mi ljudska stvorenja! To je posljedica velike radoznalosti, jedne od vrlo izraženih karakternih osobina svih vrsta čudovišta. Stoga naše učenje ne prestaje ni napuštanjem onih kolonija koje su, moglo bi se reći, mjesta stvorena za učenje. Mi smo bića vječno

željna znanja. O tome vam mogu posvjedočiti i ja, Kakbulznadar osobno, svojim primjerom.

Eto, upravo pripremajući ovu knjigu, iz puke radoznalosti pročitah brojne ljudske enciklopedije, pogledavši malo kako ih to vi, ljudska stvorenja, ^{pisete i} pisete. U tim sam golemim knjižurinama našao baš svašta i baš ništa, a u dosta njih i cijela brda dezinformacija, nesporazuma i ljudskih slabosti u obliku napisanih budalaština. To me uznemirilo i još više probudilo moju prirodnu radoznalost, pa sam krenuo u potragu za nekom zaista dobrom knjižurinom. Čitao sam, čitao, čitao sam, čitao, pročitao cijele biblioteke, gradske, državne, kraljevske, narodne, privatne, specijalizirane, sveučilišne, školske i druge, pročitao sam prvo knjižetine, knjižurde i knjižurine, zatim knjige, a potom i knjižice te otkrio nešto zapanjujuće. Ljudsko biće nije puno predrasuda samo prema nama čudovištima, ono je puno predrasuda i prema sebi samome. Prepuno! Kako vi sami sebe opisujete, kako vi sami sebe vidite, kako vi sami sebi lažete, a kako tek lažete drugima... Opaaaa!

Zapravo, pokazalo se da su dobre knjige prava rijetkost, zakopana u masi besmislenih izdanja i onečišćenog papira, pa bi vam se moglo dogoditi da čitate cijelog života, a da ne naletite na dobru knjigu. Neugodno mi je podsjetiti vas, ali vi, ljudska bića, ipak ne živite tako dugo. Vrlo je dobro čitati, ali još je puno bolje pritom ne gubiti vrijeme. To što je neka knjiga tiskana ne znači, automatski, da je i zdrava za ljudsku pamet, ^{kao ova naša.}

Pokazalo se i to da su, statistički gledano, od svih vaših knjiga najbolje one male – knjižice. Sigurno je to zbog velikog izbora, sigurno je to zbog skupljenog volumena, a možda i zbog toga što u manju knjigu stane manje pogrešaka. S ^{nekim} velikim knjigama, pa i s debelim enciklopedijama, sve je potpuno obratno. Takve kakve većinom jesu ne mogu biti baš vjerodostojne. Naime, one uglavnom postavljaju čovjeka na pijedestal savršenstva, s kojega ga ne mogu skinuti čak ni povijesti svjetskih ratova. Predstavljaju ga nabildanog svim mogućim i nemogućim vrlinama, a on je zapravo natekao od bolesti i problema. Dosada, koliko je meni poznato, nije izdana ni jedna *Enciklopedija ljudskih zločina, ljudskih laži, gluposti, propusta, slabosti i trajavosti*, a ni jedna od već postojećih ne bavi se dostatno i jedino tim važnim temama.

Dakle, moja silna radoznalost otkrila mi je nužnu potrebu da se napiše jedna ozbiljna, istinita i nepristrana *Enciklopedija ljudskog roda*. Evo, čim svršim ovu knjigu, napisat ću i drugu, ako mi to dopusti Veliko Vijeće čudovišta. Baš sam radoznao i htio bih znati kako će jednu takvu knjigu prihvatiti ljudska javnost.

Čini mi se da sam se ponovno malo udaljio od teme. Zapravo, sasvim malo – jer su baš knjige posebno važne za učenje i izobrazbu, osobito za nas, čudovišta, koja smo

im ostala vjerna. Podsjećam vas da mi nemamo i ne gledamo televiziju pa, naravno, ni njezinu suvremenu djecu.

POŠTOVANJE SLABIJIH

Poštovanje i uvažavanje slabijih predstavlja jedan od onih bitnih mehanizama pomoću kojih funkcionira cijela zajednica čudovišta. Uz to je vezan golem lanac odnosa koji sudjeluju u oblikovanju našega ponašanja, a time i načina života. Stoga mu i posvećujemo ovo posebno, ~~drago, simpatično~~, iako malo poglavlje.

među

Temelji poštovanju i uvažavanju slabijih utemeljeni su *Temeljima* Velikoga Zakona čudovišta, uglavnom na sljedećim pravilima:

Ja sam te stvorio takvim kakav jesi, dao sam ti oruđe da se dalje sam stvaraš i razvijaš. Budi odgovoran za sebe, za sve drugo što sam stvorio i za ono što ćeš sam stvoriti.

Množi se. Ne čini djecu istu kao ti. Pusti ih da budu bolja od tebe.

Ne zaboravi da mrav ne zna da živi u tvojoj kući, ali ti znaš da živiš u njegovoj.

Znaj da je za crve i najveći lav obična hrana.

Svaki je roditelj tvoj roditelj, a svako dijete tvoje dijete.

I neka su druga pravila na pravcu sličnih sugestija, ali za vas su dostatna i ova.

Kako se i u čemu očituje poštovanje slabijih? Ono je najvidljivije u odnosu čudovišta prema mlađim i prema starijim članovima zajednice koji još nisu, ili više nisu u stanju brinuti se o sebi i normalno živjeti bez tuđe pomoći, odnosno bez potpore trenutačno snažnijih od sebe. Na razne načine, i ^{ne} organizirano i spontano, čudovišta u punoj formi skrbe se za one koji to nisu.

U vas ljudi, u okvirima tradicionalnih obitelji, postoji sličan, ~~tako manje~~ razvijen mehanizam. No, čini se da je i tih tradicionalnih obitelji sve manje, pa će neki među vama teško razumjeti o čemu govorim.

Stoga, sada se ponajprije obraćam baš njima, onima koji ne razumiju. Dakle, u vas, ljudskih bića, postoji tradicionalan, stoljećima prakticiran način brige o sitnoj dječici *i brupnoj*.

Slika na sljedećoj stranici:

Čudovišta u punoj snazi redovito pomažu onima koja to nisu.

i starim, nemoćnim osobama. Djeca su dječica vlastitih roditelja, pa se o njoj, prirodno, brinu njihovi snažni roditelji. Stari ljudi su roditelji svoje djece koja su u punoj snazi baš kad su oni stari, pa se o njima, prirodno, brinu njihova snažna djeca. Sve se, dakle, odvija u krugu obitelji.

No, danas su životi ^{nekih} mnogih ljudi toliko prekrncani obvezama, ambicijama, željama i potrebama – da u njima nema dosta mjesta, ni vremena, a ni energije za druge. To ^{neke} mnoge ljude dovodi u apsurdne situacije. Evo, primjerice, jedne vezane uz djecu: vi lijepo i pošteno plaćate za njih škole, cjelodnevne boravke i dragocjene aktivnosti izvan kuće, pa vam se previše ne motaju pod nogama. To je vrlo važno jer vam je tako lakše posvetiti se radu i karijeri – da možete lakše zaraditi novac, pa platiti škole, cjelodnevne boravke i dragocjene aktivnosti vaše djece izvan kuće, da vam se ona ne bi previše motala pod nogama jer vi morate raditi i posvetiti se karijeri zato što treba zaraditi novac i platiti, za sretnu budućnost vaše djece, škole, cjelodnevne boravke i dragocjene aktivnosti izvan kuće, da vam ne smetaju dok radite...

Kad je riječ o starijim i nemoćnim osobama koje, eto, zahtijevaju pomoć, skrb, pažnju, pa čak i nekoliko četvornih metara, izmislili ste, srećom, institucije koje mogu ^{neke} mnoge od vas osloboditi tereta odgovornosti i preuzeti na sebe skupu i zamornu brigu o njima. Vaša je obveza samo platiti. Kako biste pak platili, trebate puno raditi, napraviti karijeru, zaraditi novac, pa nije baš dobro da vam se netko mota oko nogu...

To je poznata priča koja vas ~~ne~~ opravdava kad šaljete i svoje vlastite roditelje u dobrodošle domove za stare, bolesne, napuštene i sl.

Ti domovi postaju jedino utočište i spas onima koji su prestari da bi bili moćni i snažni, onima za koje vi nemate vremena, a možda baš onima istima koji za vas nisu imali dosta vremena jer su lijepo i pošteno plaćali vaše škole, cjelodnevne boravke i dragocjene aktivnosti izvan kuće, da im se previše ne motate pod nogama jer su se morali posvetiti radu i karijeri da lakše zarade novac, pa plate vaše škole, cjelodnevne boravke i dragocjene aktivnosti izvan kuće, da im vi ne biste...

Uglavnom, i na vaše potpuno bizarne načine skrbite se o djeci puno više nego o starima. To je valjda zato što će djeca jednoga dana biti velika i jaka, a vi stari i nemoćni, pa će vam trebati njihova pomoć – valjda da vas odnesu na leđima u kakav dom za prestaru siročad. Sa starima je malo drukčije. Oni, sasvim sigurno, neće biti jaki kad vi budete stari i slabi.

Dobro! Sad ste svi ^{nešto} sve razumjeli, pa se možemo vratiti nama čudovištima. Ne želim vam opisivati kako "strašna" čudovišta donose vodu i hranu, griju i hlade, vode u šetnjicu ili dužu šetnju, liječe i kupaju stare i nemoćne, kako im prave društvo i kako ih pomno slušaju, niti kako svakom prilikom uče mlađe od sebe nešto

zanimljivo i korisno. Reći ću vam samo da nijedno čudovište neće odbiti pomoć nekome slabijem od sebe.

Stoga je razumljivo da se nemoćni, bilo stari, bilo mladi ili bolesni, ni od koga ne ustručavaju pomoć i zatražiti. S obzirom na to da većina nas, čudovišta, odrasta i živi izvan onoga što vi, ljudi, smatrate obiteljskim krugom, u nas se ustalio običaj da se svako čudovište u punoj snazi skrbi bar za jedno drugo, staro i nemoćno. Ako je riječ o pomlatku, znamo, sva su djeca naša djeca, pa se o njima svi zajedno brinemo. No, to ne isključuje "neobvezatno pravo i poželjnu dužnost" roditelja da se potpuno samostalno, pa čak i iznimno ako žele, skrbe o svojoj djeci u njihovim najranijim godinama. S druge strane, ni takva, u praksi rijetka, vrsta isključivosti ne oslobađa čudovišta prava i dužnosti da se brinu o cijelomu našem pomlatku – o svima slabijima.

Isti taj stav, poštovanje slabijih, vidljiv je i u onome što vi nazivate gostoprimstvom, a čudovišta susretljivošću. Mi ne možemo putnika-namjernika, ili bilo kakvog posjetitelja ugostiti u svojoj kući jer je zapravo ni nemamo, ali ćemo se svakako pobrinuti da se svatko stran, ili samo neupućen, osjeća u našoj blizini siguran, zbrinut i dobrodošao, što biste vi rekli "kao kod svoje kuće".

Takav, zaštitnički odnos imamo i prema životinjama, pa, na koncu, i prema cijeloj prirodi.

PAROVI – ŽIVOT UDVOJE

Život u paru uobičajen je u većine čudovišta, neovisno o tome jesu li već rođena kao spolno određena bića.

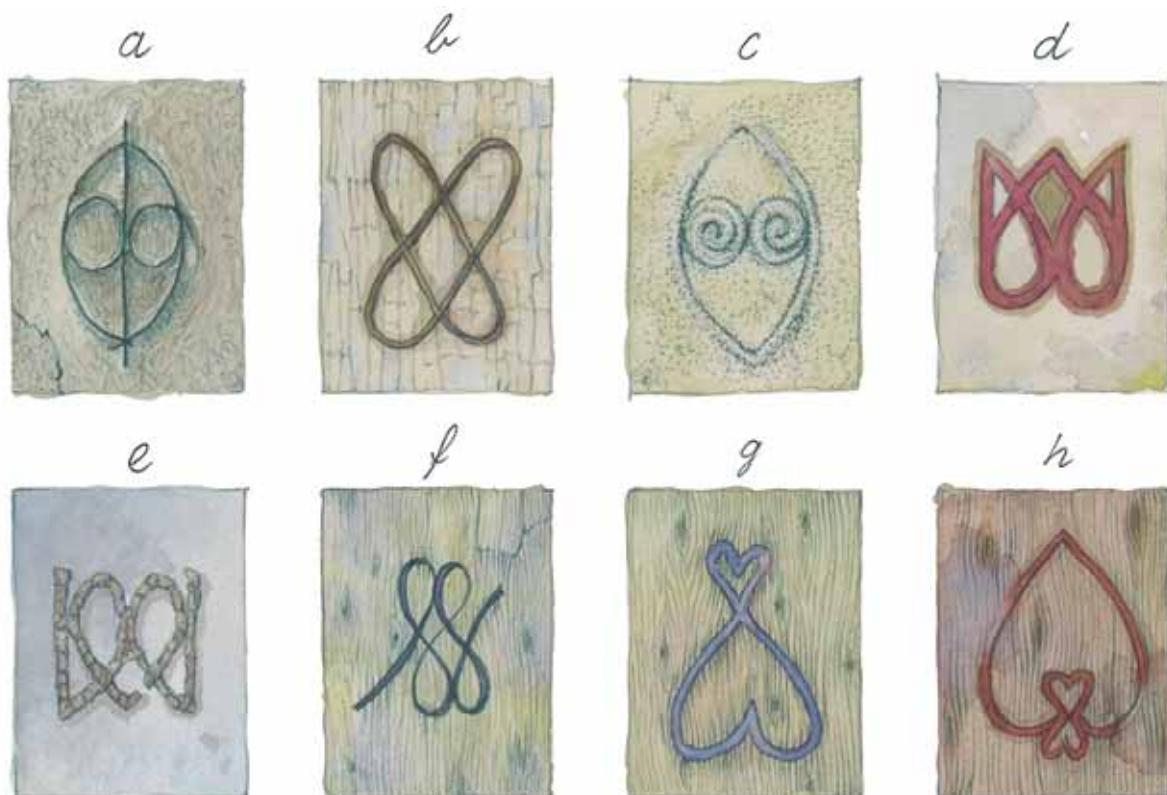
Međutim, veze naših parova doista se razlikuju od onih u vas ljudskih bića. One su puno manje obvezatne i obvezujuće, pa se ni ne potvrđuju nekakvim bračnim ugovorom. Ako jedan od partnera više ne želi zajednički život, ili pak hoće živjeti s nekim drugim, to zaista ne predstavlja veliki problem. Znaite da 67 posto čudovišta provode gotovo cijeli život kao spolno neodređena, to jest bespolna bića, pa su veze unutar parova zapravo platonske, građene na prijateljskoj ljubavi, a ne na spolnoj, seksualnoj privlačnosti. Iako stanje zaljubljenosti postoji, u osnovama nema gotovo ničega tjelesnog, oslobođeno je snažnoga nagona za tjelesnim sjedinjenjem i posjedovanjem.

Čini mi se da je to jedan od razloga zbog kojih su odnosi u naših parova puno jednostavniji nego u vas ljudi. No, ovog ću puta biti oprezan, pa se neću raspričati o posebnosti ljudske vrste koja se zove zabavni seks, niti o interesnim, gospodarskim, društvenim, estetskim i sasvim slučajnim razlozima koji često vežu vas, ljudska bića,

u parove. To ću staviti u *Enciklopediju ljudskog roda*, ako mi dopuste da je napišem. Dakle, držimo se mi nas, čudovišta.

Možda će vam se učiniti proturječnim, ali veze naših parova gotovo su redovito čvrste i dugotrajne. Njihovi odnosi nisu opterećeni nikakvom vrstom prisile, oni su pitanje dobre volje. To nisu nikakvi, pa ni "zlatni kavezi" iz kojih se, prirodno, želi pobjeći van, na slobodu. Stoga najviše čudovišta provodi cijeli život s istim suputnikom, a on, znamo, traje dugo, dugo, dugo.

Za nas su život u paru i ljubav nerazdvojni. To potvrđuju i oblici ideograma u našem pismu koji označavaju par životnih suputnika, a nastali su na vrlo udaljenim mjestima i u razno vrijeme. Svi su oni oblikovani od udvostručenoga, jako starog ideograma za ljubav kojemu je vrlo nalik i vaš, ljudski, zvan srce:

a) Australija, prije gotovo 7000 godina, b) Japan, prije više od 5500 godina, c) Južna Amerika, 3102 godina prije Krista, d) područje Indije, prije 3800 godina, e) područje središnje Azije, prije otprilike 3600 godina, f) Sahara s tadašnjim rubnim područjima, prije 2400 godina, g) Europa, oko 600. godine, h) područja Sjeverne i Srednje Amerike, početkom 19. stoljeća.

Iznimke – čudovišta koja provode život bez dugih veza, ili čak potpuno sama, pripadaju čudovištima koja se razmnožavaju jajima na daljinu, ali i raznim drugima koja tako žive po vlastitu izboru.

Zašto i kako čudovišta žive u parovima, ne moram vam objašnjavati niti opisivati. Vama je gotovo sve to poznato jer je, u tom pogledu, vaš život sličan našem. Sličan je, ali isti nije: za vas još ^{mogao} ~~uvijek~~ vrijedi podjela na veliki muški i manji ženski svijet. Toliko ste napuhali i jedan i drugi, da nema mjesta za podignuti jedan novi – koji bi bio bar velikim dijelom zajednički.

ZANIMANJA I VJEŠTINE

Kako biste lakše shvatili ono o čemu ću vam govoriti, najprije zamislite jedan vaš veliki orkestar kako izvodi neku sjajnu simfoniju. Sada stavite dirigenta da udara timpan, prvu violinu da svira piccolo, flautista da solo pjeva, harfistici dajte fagot, a pijanistu violu. Pa neka sada sviraju. Dakle? Ne zvuči baš dobro, bolje rečeno zvuči loše, zapravo, zvuči očajno. Zašto? Zato što nitko nije na svojem pravom mjestu.

Cjelokupna zajednica svih čudovišta, kao i vaša ljudska, ima među svojim članovima i one koji bolje, brže, lakše, radije, talentiranije, vještije i temeljitije od drugih, obavljaju neki posao ili neku dužnost. Riječ je o specijalizaciji – svatko radi ono što najbolje zna i tako cijeli mehanizam funkcionira.

Čitajući ovu knjigu, već ste mogli primijetiti da čudovišta poznaju i rabe ^{mali} ~~mnoge~~ ^{neke} vještine te da imaju ~~određen~~ broj zanimanja. On je puno manji nego u vas, ljudskih stvorenja, koja imate silnu potrebu proizvoditi sve što ne znate naći u prirodi i još puno više od toga – valjda ono što ne znate pronaći u vašim glavama.

Međutim, da se odmah razumijemo, proizvodnja svega potrebnoga i nepotrebnoga je jedno, a poznavanje prirode, sebe samoga i svijeta oko nas nešto je sasvim drugo. Za ilustraciju, vratimo se ponovno jednom, valjda vama potrebnom, a nama sigurno nepotrebnom, proizvodu: ~~vašoj~~ atomskoj bombi.

Da bi se jedna takva gadost proizvela, potrebne su stotine ili tisuće kojekakvih stručnjaka, specijalista raznih zanimanja, fizičara, matematičara, kemičara, geologa, mineraloga, metalurga, elektroničara i električara, naftaša i plastičara, balističara, dizajnera, možda i špijuna te silnih drugih, sve do ličilaca koji će je, na kraju, sasvim lijepo obojiti – da bude "ko curica".

Vjerojatno 99,9 posto svih tih zanimanja mi, čudovišta, nemamo, ali to ne znači da ne poznajemo fiziku, matematiku, kemiju, geologiju, mineralogiju, metalurgiju, elektroniku itd., itd. ^{Neke} Mnoge stvari, sasvim sigurno, poznajemo bolje od vas. Vaše poznavanje svijeta, iscjepkano na bezbrojne znanosti i gotovo uvijek u svrsi proizvodnje, pa čak i one besmislene, uopće ne nadmašuje naše? Ako mi ne vjerujete na riječ, pa čak ni na pisanu, sjetite se poglavlja o našoj izobrazbi, kolonija *dobrih čovjekolikih čudovišta*, a ponajprije, kolonija *kućnih čudovišta* ^{čudno} *radovnalih* *staklenih očiju*.

Dakle, neovisno o velikom i svestranom teoretskom znanju koje posjedujemo, ipak su ^{sva} usko specijalizirana zanimanja u nas ^{apsolutno} ~~relativno~~ malobrojna. Mogli bismo govoriti o čudovištima koja se bave metalurgijom, obradom kamena i optikom, uzgojem i obradom bilja, graditeljstvom, čuvanjem potrebne udaljenosti od ljudskih bića, ljekarništvom i liječenjem, meteorologijom i vodama, orijentacijom i označavanjem putova, pisanjem i prepisivanjem, poučavanjem sebe i drugih, raznim umjetnostima, tumačenjem Velikoga Zakona čudovišta itd., itd., itd.

Sva ta spomenuta i sva druga nespomenuta bavljenja, zanimanja i vještine drukčije funkcioniraju u našim, a drukčije u vašim, ljudskim, zajednicama. Vaša su zanimanja profesionalna, obavljate ih kako biste bili plaćeni i ona vam time osiguravaju, ^{naravno,} određenu sigurnost. Stoga mlada ljudska bića, najčešće uz svesrdnu pomoć i pritisak svojih ~~pre~~pametnih, ~~pre~~dobronamjernih, ~~pre~~iskusnih roditelja, odabiru zanimanje – zvanje – profesiju koja će im jamčiti materijalnu sigurnost, ali ne i drugo zadovoljstvo, ono koje imamo pri radu.

Kaže tako mama talentiranoj kćeri, zaljubljenoj u kiparstvo – navodim: "Ljubavi mamina, dijete milo, budi pametna, izaberi nešto od čega se može živjeti. Sve je to lijepo, sve te umjetnosti i to, sve to, što ti ja znam. Nije moje da se miješam u tvoj život, pa ti si, bebo mamina, već velika. Ali od čega ćeš se ti hraniti, kako ćeš djecu imati, ne misliš valjda da ću ja, kad se jednoga dana napokon dočepam mirovine,

starost provesti sama, bez unuka, čekajući da se onaj tvoj otac u 11 navečer napokon vrati iz ordinacije, umoran, čangrizav, ako taj mirovinu i doživi, a tebe baš briga za mene, samo ti se te tvoje gluposti muvaju po glavi, ista si kao i on, nezahvalna, a znaš da cijeli dan rintam kako bi ti imala sve što hoćeš, kako ti ništa ne bi nedostajalo, a i on..., a ja, ja sam od njega čovjeka napravila, da nije mene bilo, ... bi on postao, a ne gospodin doktor."

Zanimanja u nas čudovišta nisu profesionalna i ne daju ništa drugo osim zadovoljstva s kojim se obavljaju. Vjerojatno biste vi, ljudi, takvu vrstu (slobodnih) aktivnosti nazvali hobbijem, ali je ona ipak, zbog svoje odgovornosti, nešto više od toga. I ne zaboravimo, većim dijelom naših zanimanja bave se čudovišta koja su se za njih godinama izobražavala i pripremala.

Prije nego što vam ukratko opišem neka od tih zanimanja, htio bih napomenuti i sljedeće: izbor nekih od njih vezan je, logično, uz građu, ambijent i način života čudovišta. Primjerice, prekomorskim transportima neće se baviti nijedno beskrilno čudovište, meteorologijom i vodama bave se gotovo samo čudovišta voda, a tumačenjem Velikoga Zakona čudovišta te liječenjem i ljekarništvom zanimaju se sva čudovišta podjednako.

Uzgoj i obrada bilja

To je zanimanje kojim se bavi najveći broj čudovišta. Kao što znate, mi smo samo biljojedi i hranimo se jedino biljem koje skupljamo u prirodi. Zbog loših vremenskih prilika i klimatskih promjena, njega ne nalazimo redovito u dovoljnim količinama i poželjne kakvoće. Stoga određene biljne vrste uzgajamo, ili, bolje rečeno, pomažemo im da se normalno razvijaju. Nemojte sada zamišljati da ćete jednoga dana, negdje duboko u divljini, naći skrivene raznobojne gredice, poput onih u kojima vi sadite luk i rajčice iza vikendice (~~da ga susjedi ne ukradu~~). Mi gotovo nikada ne uzgajamo samo jednu, odvojenu biljnu vrstu, pa naše nasade ne možete razlikovati od običnih livada. Biljke čistimo od nametnika, za vrijeme suša zalijevamo, čak ih i dohranjujemo kada je to potrebno. (Naravno, dohranjivanje se provodi jedino prirodnom hranom.)

Sadimo ih tamo gdje se bez naše pomoći ne bi održale. Tako su i neke cijele, velike pustinjske oaze nastale zahvaljujući našem mukotrpnom radu. Onda ste ih otkrili vi, to jest ljudi. Mi smo ih tada morali napustiti i zapustiti, a vi se sada tužite na okrutnu majku prirodu jer se oaze suše i smanjuju. One zapravo nestaju zato što više nema nikakvih čudovišta koja bi se o njima, po sunčanoj žezi i po noćnoj hladnoći, brinula.

Eto, sada kada znate u čemu je problem, možete se i vi prihvatiti posla, pa ih spasiti.

Jedan dio biljaka, proizvedenih u plodnim krajevima, sprema se za zimu, ili se šalje drugim čudovištima u neplodne krajeve. U velikoj nuždi njime hranimo i ugrožene životinje.

Uglavnom, isti oni koji biljke uzgajaju bave se i njihovom obradom. Ona se pak obavlja na dva načina: na živoj, ili na ubranoj biljci.

Na živoj se biljci provodi najčešće na mladici drveta, s namjerom da joj se pri rastu i razvoju da određen oblik ili neka druga željena karakteristika. Savijanjem, napinjanjem, kalemljenjem, zarezivanjem, orezivanjem, podvezivanjem, pletenjem, motanjem i mnogobrojnim drugim zahvatima može se dobiti biljka velike čvrstoće, elastičnosti, otpornosti, tražene debljine kore ili dubine korijena, velike plodnosti, zadanog oblika i potrebne veličine za neku određenu namjenu.

Kada bi se, primjerice, čudovišta služila stolcima, mogla bi ih, pomnom obradom, praviti od jedne, jedine šibe. Naravno, za to je potrebno višegodišnje strpljenje, kakvo je vama, ljudima, strano i neprirodno.

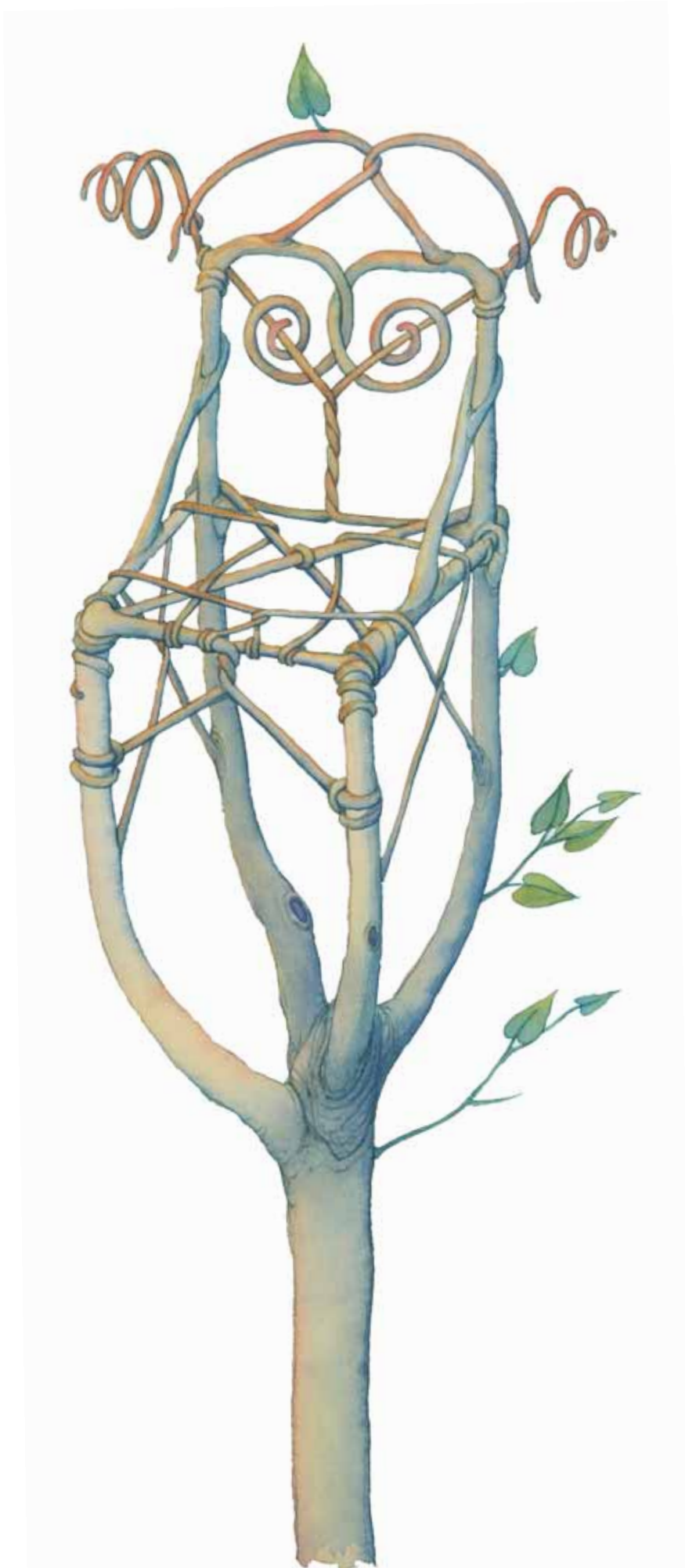
Slika na sljedećoj stranici:

Živi stolac "iz jednog komada".

Kad bi i naše noge bile vječito umorne kao vaše ljudske, vjerojatno bismo pravili stolce slične ovom na slici.

Jestive, ubrane biljke i njihove dijelove obrađujemo namjeravajući ih konzervirati te sačuvati njihovu hranjivu vrijednost. Toj su vrsti obrade vična gotovo sva čudovišta. Ona se svodi na nekoliko načina sušenja, rezanja, prešanja, namakanja, struganja i drobljenja bilja. Slične, ali malo osjetljivije, metode rabimo pri obradi "industrijskog" bilja, kako bismo od njega učinili materijal ili gotove predmete za neku određenu svrhu. Jedan od takvih proizvoda je i kaktusov "papir" koji mi rabimo za pisanje.

najčešće

Pisanje i prepisivanje

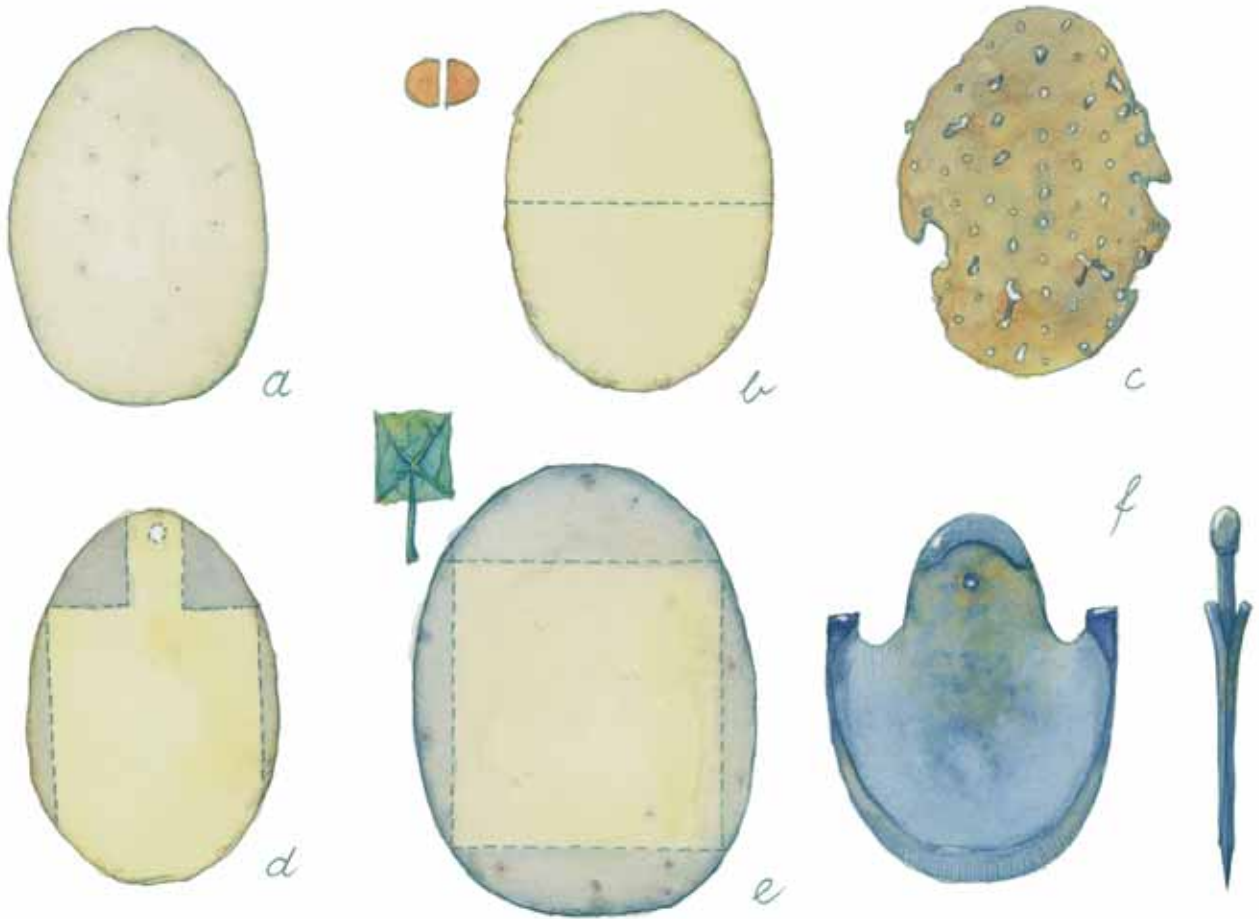
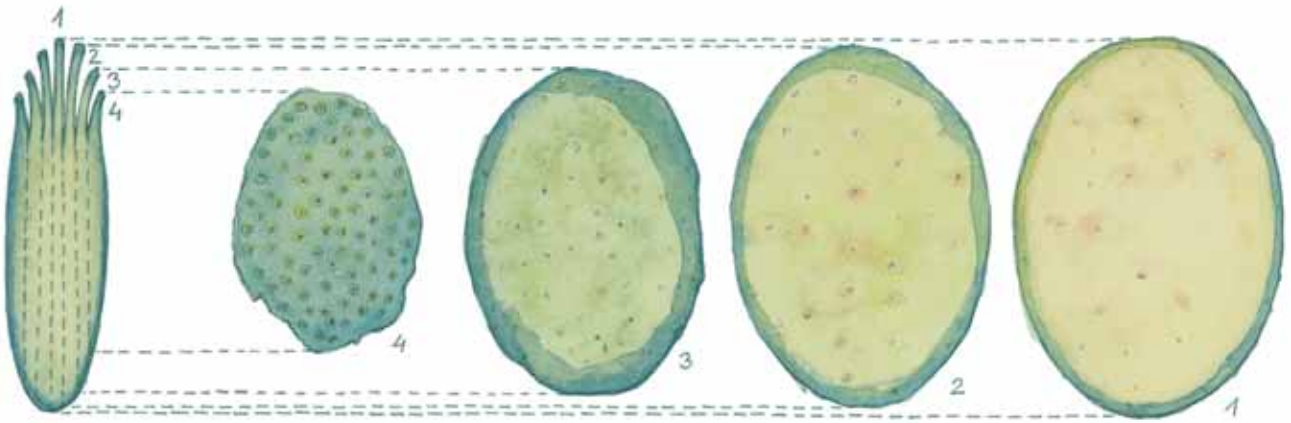
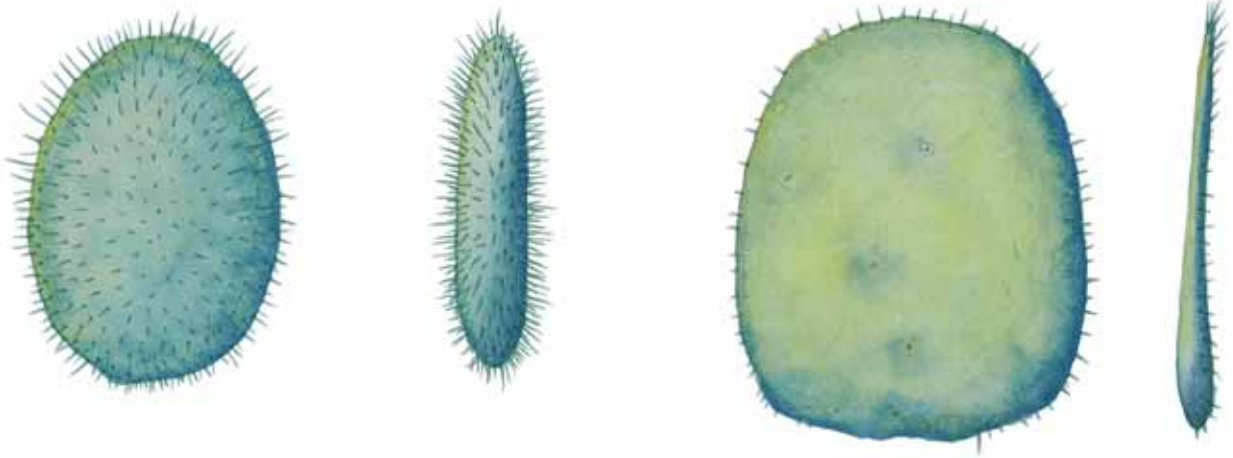
Najfiniju vrstu kaktusova "papira" rabimo za knjige Velikoga Zakona čudovišta. Njega ne proizvode čudovišta koja se bave uzgojem i obradom bilja, već ona čije je zanimanje pisanje i prepisivanje.

Dosada ste sigurno shvatili da se mi, čudovišta, ne služimo nikakvim pisacim ni tiskarskim napravama, već sve što pišemo – pišemo rukom. Kako bi neka knjiga bila dostupna većem broju čitatelja, ona se jednostavno ručno prepisuje. Pritom je vrlo važno da je prijepis, to jest novi primjerak knjige, čitak, potpuno točan i, po mogućnosti, ljepši od uzorka. Čudovišta koja se bave tim poslom pišu iznimno brzo, ne griješeći, dobro uvježbanim krasopisom i ponosna su na svoje prijepise. Kako bi bolje prilagodila kaktusov "papir" svojem načinu pisanja, vlastitom rukopisu i nagibu pera, sama ga i proizvode. Umorna i ukočena od pisanja, ta se čudovišta zapravo odmaraju obradom kaktusovih listova na kojima će i pisati. Među čudovištima koja se bave pisanjem i prepisivanjem nemali je broj stavio naglasak na pisanje. To su pisci raznih vrsta.

Čudovišta su tisućljećima pisala na stanjenim listovima kaktusa. I kaktusov "papir" su, zapravo, vrlo tanke površine, dobivene uzdužnim cijepanjem listova nekih vrsta kaktusa. Središnje površine, one najveće, najbolje su kakvoće i nemaju rupe na mjestu bodljika. One se upotrebljavaju za listove Knjige Velikoga Zakona. Osušene i izbijeljene na suncu bruse se i poliraju te impregniraju posebnim biljnim pripravcima – kako bi ostale savitljive. Dugostoljetnom su selekcijom uzgojeni kaktusi tipa Hu-Ruk, gotovo bez bodljika, iznimno tankih listova koji se, također, mogu rezati u još finije listove.

U dugoj povijesti naše pismenosti kaktusovi su listovi rezani u nekoliko oblika, to jest formata. Na slici vidimo: a) format Sunce, prirodni oblik lista, ujednačen obrezivanjem, b) format Mjesec je samo prepolovljeni format Sunce, c) formatom zvijezde ili školskim formatom zovemo neobrezanu, vanjsku stranu kaktusova lista, d) zapisnički format prikladan je za brzo pisanje, e) pravokutni format, koji se danas najviše rabi, nazivamo Maad-Kuuh, po rijetkoj biljci četvrtastih listova, f) jedan tip noža za rezanje kaktusova lista.

Metalurgija

Tim teškim i zanimljivim zanimanjem bavi se sve manje i manje čudovišta. Mi smo počeli s proizvodnjom metala puno prije vas, ljudskih bića. Po svemu sudeći, prije ćemo i završiti.

Kako bi se metali proizvodili, pa čak i na vrlo ~~jednostavan~~ ^{primitivan} način, potrebane su velike zadimljene konstrukcije koje vi nazivate visokim ili talioničkim pećima. Još do prije dvjestotinjak godina mogli smo nesmetano i neopaženo graditi takve peći i iz njih dimiti do mile volje. Sada to više ne možemo jer danas i jedan običan izletnički roštilj snimaju špijunski sateliti, specijalni optički i elektronski uređaji, raznorazni radari i kamere. Zašto to čine – ni meni nije sasvim jasno.

Međutim, sasvim mi je jasno kako ne bi izgorjeli milijuni hektara dragocjenih šuma da je netko na vrijeme obavijestio vatrogasce i rekao im to što vidi. Znaate, otprilike ovako: "Halo, halo, ovdje vama nepoznati špijunski satelit. Upravo je Peri stolaru, dok je okretao kobasice, ispala žeravica u suhu travu, a on je maznuo šest i pol piva, pa postoji rizik da izgori 20 000 hektara borove šume, 14 000 hektara niskog raslinja, 9 000 hektara maslinika. Evo vam koordinate: (...) Budite brzi, šume su pune turista koji skrivečki vode ljubav. Ljeto je, znate kako je!". Prema broju golemih šumskih požara koji haraju svijetom može se zaključiti da među špijunima nema ljubazne gospode, niti ljubitelja prirode.

Naše postupno napuštanje metalurgije vezano je i uz njezine jezive posljedice za okoliš. Mi se držimo ideje da se sve što se može napraviti bez uporabe metala tako i napravi, ako manje zagađuje prirodu. Vi se, ljudska stvorenja, čini se, vodite sasvim suprotnom idejom: "Sve što se može napraviti od metala, ako je jeftinije, neka se tako i napravi, pa makar i svi krepali od otrovnih dimova, plinova, nusprodukata i ostataka. Samo neka je dalje od mogega čistog, nezagađenog sela." Držeći se te "humane"¹ i "altruističke"² ideje, uspjeli ste zagaditi barem pola zemaljske kugle i ugroziti opstanak živih bića.

---

¹ hùmân lat. (humanus) – čovječan, čovječanski; čovjeka dostojan, ljudski, čovjekoljubiv, samilostan

² altruizam tal. (altrui) – tuđ, drugi

1. nesebičnost, ljubav prema drugome

2. etički termin koji označuje nesebičnu brigu za blagostanje ljudi i spremnost na žrtvovanje vlastitih interesa za druge.

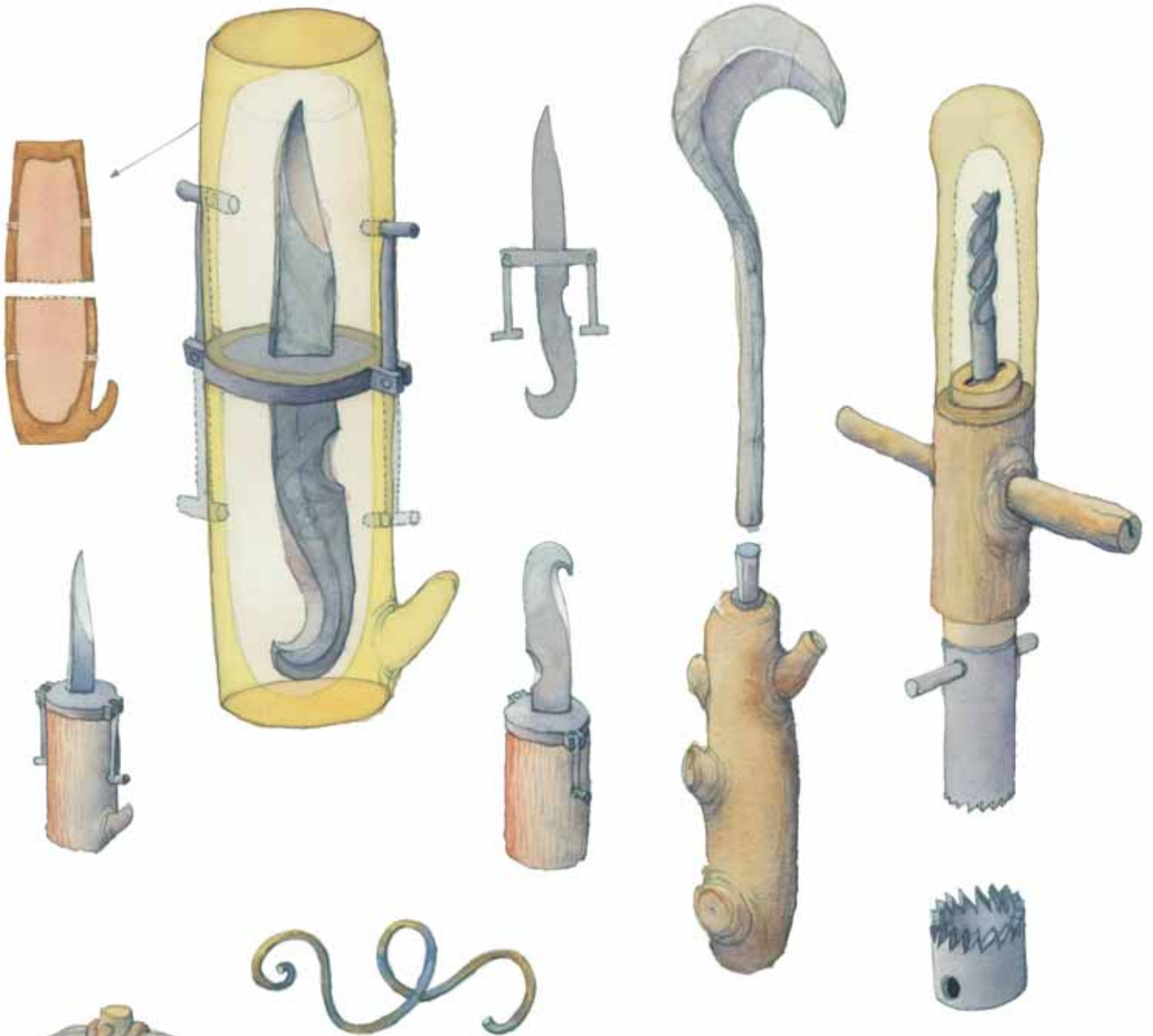
Postoji još jedan razlog našem napuštanju metalurgije. To je neograničena mogućnost da potreban metal nađemo već gotov u prirodi. Dobro ste pročitali: gotov u prirodi. Priroda je danas, zahvaljujući vašoj virtuoznoj neodgovornosti, postala poput velikoga smetlišta. Puna je ~~vaših~~ odbačenih proizvoda koji, očito, i nisu imali nekoga ozbiljnog razloga za postojanje. Barem se trećina toga ~~vašeg~~ nagomilanog smeća mogla i dalje upotrebljavati, a barem dvije trećine reciklirati. Uporabom metala nađenoga u toj vrsti rudnika, mi, čudovišta, možemo potpuno udovoljiti našim, i tako vrlo malim, potrebama. Dakle, obrađujemo već pripravljen metal.

Vi ^{možda} ćete sada reći da je taj metal vaš i da je to što čudovišta rade obična krađa. Baš me raduje ta vaša izjava! Njome ste upravo izjavili da je sve to nagomilano smeće vaše i da ćete se vi pobrinuti da ga ne naslijede vaša djeca i unuci koji ga nisu ni napravili.

Slika na sljedećoj stranici:

Ruka čudovišta još nije proizvela dva ista metalna proizvoda. Iako je čak 80 posto naših metalnih izrađevina iste namjene – obrada drveta – svaki je komad jedinstven. Kao sirovina, danas se uglavnom rabi metal koji ste vi odbacili u smeće. Usporedimo li tu našu proizvodnju s vašom, ona djeluje kao malo dijete pokraj odrasloga. To dijete je spontano, nevino, naivno, dobronamjerno, inventivno i nepokvareno, a odrasli je prepreden, lijen, proračunat, halapljiv, nezasitan i nenadobudan.

Onakar "čeki" stroven je za snazne nke ekološki zrelih osoba. Zrtrovana je samo jedna grana, kako bi se napravile čak tri alatke.

dva mehanizma za paljenje vatre trenjem

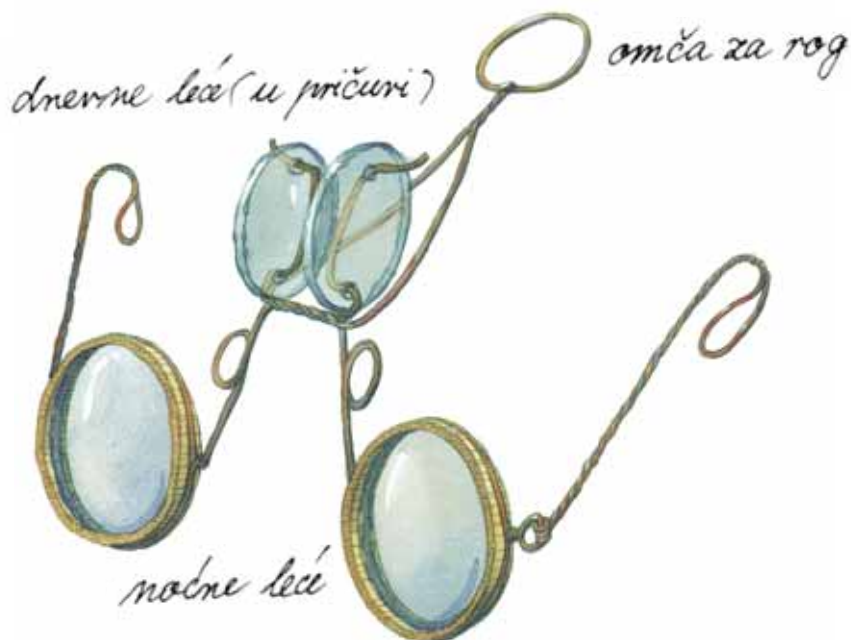

Obrada kamena

Čudovišta koja obavljaju ovo iznimno staro zanimanje pravi su majstori svojega posla. Ujedno se bave i obradom stakla, rekao bih, optikom. To nije tako čudno, ako se sjetimo da su staklo i neke vrste kamenja vrlo slični po podrijetlu, a i po osobinama. Ista je mukotrpana vještina potrebna da se od stakla napravi precizna leća, kao i od opsidijana kirurška oštrica. To je posao koji traje danima. Kako se čudovište ovog zanimanja ne bi pritom pretvorilo u mehanizam za dugotrajno poliranje, da mu ne zakrži većina mišića, organčića i vijuga, ono obrađuje i golemo "građevinsko" kamenje. No, ovdje nije riječ o klesanju kamenčića: tak, tak, tak, tak.... Riječ je o lomljenju, premještanju, slaganju i utvrđivanju velikih gromada, i to na način nevidljiv ljudskom oku.

Takvim, vrlo korisnim trošenjem energije ova čudovišta štede vrijeme koje vi, ljudi, provodite na raznim spravama za gombanje, tjelovježbu i gimnastiku, ili trčeći amotamo u potrazi za smislom, oprostite, za tjelesnim skladom.

Obične naočale za jedno obično čudovište.

Za vas ljude, koji imate iste glave s dva oka, iste nosove i uši na istom mjestu, nije teško napraviti naočale. Nama čudovištima to nije tako jednostavno. Mi moramo po mjeri, pojedinačno, praviti i leće, a isto tako i okvire. Naši okviri, možda, nisu tako "šik" kao neki od vaših, ali leće naših majstora kamenara sigurno su najbolje na svijetu. Tome se nemojte čuditi jer optika za naše iznimno precizne i zahtjevne oči mora biti (gotovo) savršena.

Graditeljsko zanimanje

Nama kuće ne trebaju, niti auto-cesta, nemamo ni tvornica, ni narcisoidnih zdanja narcisoidnih institucija, pa se postavlja pitanje – što mi to onda gradimo. Gradimo nasipe, brane, utvrde, otvorena zakloništa, podzemna prebivališta, tunele, kanale, dotoke, protoke, otoke, vodotoke, pregrade, zgrade, promatračnice, vjetrobrane, lukobrane, odvođe, dovode, prolaze, staze, prijelaze, prilaze, sletišta, sušilišta, vjetrišta, vodoskupljališta, a ako se vi, ljudska bića, ne opametite, morat ćemo graditi i atomska skloništa.

Za ovako raznoliku gradnju rabe se, pojedinačno ili kombinirano, sljedeći materijali: kamen, zemlja, pijesak, drvo (živo, ili mrtvo), snijeg i led. Za neke specijalne i delikatne zahvate rabe se i razne biljke koje mogu vezati i učvrstiti konstrukcije ili, rjeđe, održavati potrebnu vlažnost.

Uporaba živih biljaka u gradnji podrazumijeva suradnju s uzgajivačima bilja. Već nas to upućuje na zahtjevnost i složenost zanimanja graditelja koje se često nadopunjuje iskustvom i vještinom drugih. Tu su, ponajprije, majstori obrade kamena (i stakla), zatim čudovišta koja se bave meteorologijom i vodama, orijentacijom i označavanjem "nevidljivih" putova, geologijom i mineralogijom te drugim zanimanjima. Svi oni, uz svoj teoretski prinos graditeljevu projektu, ~~veselo~~ "zavrnu rukave", prionu na posao i svojim vlastitim rukama izgrade projektirano. U tome sudjeluju i mnogobrojna druga čudovišta koja žive u blizini gradilišta i za čije se potrebe, na koncu konca, i gradi.

Ono što izgradimo našem je oku nenametljivo, a vašem, ljudskom, nezamjetljivo, to jest nevidljivo, ili bar neprepoznatljivo. Čak i građevine poput golemih brana i nasipa, koje štite cijele doline od divljanja bujica, vama će izgledati kao sasvim običan prirodan krajolik. Zapravo, puno toga što nekakav divlji kutak prirode čini sigurnim, pa i ugodnim – djelo je naših ruku. Stoga možemo, bez dvoumljenja, najveći dio našega graditeljstva nazvati zaštitnim. U tu se kategoriju ubrajaju i promatračnice koje ^{vas} ~~nas~~ štite od ^{naše} ~~vaše~~ prevelike blizine, a i konstrukcije kojima se osigurava dovoljna i postojana količina vode. One nas štite od suše. Svakako, bilo što da gradi, graditelj ne smije ugroziti ono što je sagradila priroda, ali može i treba spriječiti mogućnost prirodnih katastrofa ili prebrzih promjena.

Eto, sada ste se malo upoznali sa zvanjem graditelja, a usput, nešto više, sa samim graditeljstvom. No, i jedno i drugo govori o našem načinu života, pa nemojmo cjepidlačiti.

U našem se graditeljstvu često rabe i žive biljke. Obično je to drveće. Na slici je prikazan okomiti presjek manjega podzemnog skloništa čiji strop drže podzemne, posebno oblikovane grane jednoga stabla. Na vodoravnom presjeku prikazana je "pahuljica" – najčešća shema rasprostiranja nosećih grana u širinu. Za veće podzemne prostore, čije stropove drži "šuma" raznog drveća, grane se oblikuju drukčije, međusobno se povezuju i isprepliću. Ovdje vidimo: a) stablo, b) grane krošnje, c) lažne mladice, d) prave mladice, e) podzemne grane, f) drvene ili kamene ploče koje se rabe ako to nalaže vrsta tla.

Liječenje i ljekarništvo

U gotovo svim kolonijama srest ćemo čudovišta koja se bave liječenjem i ljekarništvom. To su redovito susretljiva, dobronamjerna i samopožrtvovna bića. Ona su i vrlo omiljena, osobito među starima i bolesnima. I u vas, ljudi, bilo bi tako da su vaše liječničke usluge besplatne što je, naprotiv, prava rijetkost. Za razliku od te vaše prave rijetkosti, nepravedno skupe i preskupe usluge uopće nisu tako rijetke, ali se vrlo otmjeno skrivaju.

Osim toga, kako bi ljudima liječnik bio omiljen kad najčešće dolazi prekasno, naime, kad je čovjek već bolestan? Za vas kao da ne postoji preventivna medicina, još niste shvatili da zdrav čovjek, bez liječničke kontrole, lako postaje bolestan čovjek. Naša se medicina, ili ako hoćete ljekarništvo, bavi pronalaženjem i zaustavljanjem bolesti u začetku. Vaša se bavi uglavnom krpanjem, popravljanjem, prepravljanjem i spašavanjem preostalog.

Kod nas je liječničko zanimanje vezano s ljekarničkim. Ista nas čudovišta liječe i pripravljaju lijekove, obično u obliku ljekovitih napitaka, čajeva i sirupa. Njihovo je poznavanje osobina biljaka iznimno dobro, pa se još nije dogodilo ono što je u vas, nažalost, uobičajeno – da se neki lijek povuče iz uporabe jer je opasan za zdravlje. Neki vaši ljekarnici, kojima se vrlo žuri zaraditi na prodaji kakvoga novog lijeka, čini se, nemaju dovoljno vremena ni testirati ga na jadnim životinjama, a kamoli na sebi ili svojoj djeci.

Čudovište koje se bavi liječenjem i ljekarništvom dolazi u svoj (preventivni) obilazak u pratnji jednoga ili dva mlađa čudovišta koja se žele posvetiti istom zanimanju. Oni od njega uče, pomažući mu nositi brdo suhoga bilja, korijenja i ekstrakata. Nakon čavrljanja o zdravlju sa zdravima, i o bolestima s bolesnima, "meštar" obično iskobelja kakve biljčice, pa od njih pripremi čaj koji redovito pijucka zajedno sa svima ostalima. Sasvim je sigurno da ne pije neisproban otrov jer su čudovišta tog zanimanja vrlo dobrog zdravlja i dugog vijeka. To potvrđuje da se u njih može imati povjerenja.

Jasno mi je da vam ovo čudovište, koje se bavi liječenjem i ljekarništvom, ne ulijeva previše povjerenja. Vama se, valjda, puno više sviđaju vaši liječnici, oni potpuno maskirani u guštore zelembaće, pošpricani crvenim pjegicama, koji se znoje iza teških naočala po sterilnim operacijskim salama, držeći oštar nožić u gumenim rukavicama.

Tumačenje Velikoga Zakona čudovišta

Ovo je također važno i dosta često zanimanje. Na 100 do 200 čudovišta naći ćemo najmanje jedno koje se njime bavi, a baviti se njime znači: neprestano produbljivati svoje poznavanje Velikoga Zakona, upoznavati s njim mlade te ga tumačiti svima manje upućenima.

Ti su "tumači" važni jer omogućuju lakšu i vjerodostojniju primjenu ideja, sugestija i, ako hoćete, pravila Velikoga Zakona čudovišta u svakodnevnom životu. Kod njih će čudovišta potražiti savjet kada ne znaju kako postupati u nekoj ozbiljnoj okolnosti, ali i kada ne razumiju dobro neku običnu uputu o uporabi kakvog korijena, primjerice. Prema općim potrebama i vlastitim željama, čudovišta ovog zanimanja sudjeluju i na održavanju *Arhiva*. To su obično ona koja su se temeljito izobrazila u bespolnim kolonijama dobrog čovjekolikog čudovišta.

Poučavanje

Govoreći o zanimanjima, nemoguće je izbjeći ovo kojim se bavi zaista velik broj čudovišta. No, uopće nije riječ o nebrojenoj vojsci nekakvih ufitiljenih učitelja, već o lijepom i dragocjenom običaju da svatko tko nešto zna prenosi svoje znanje drugima. Tako starija čudovišta, neprekidno, slobodno i u svakoj prilici uče mlade onome što znaju. I u vas, ljudi, postoji zametak sličnoga običaja, ali ograničen na obitelj i poznate. Za vas su nepoznati ljudi potencijalno opasni stranci, pa ne znam što bi se dogodilo kad bi neki starac, bez pitanja i legitimiranja, uzeo u autobusu vaše djetesce na krilo i održao mu predavanje o sili inercije.

Gotovo sva posebno naobražena čudovišta predaju svoje znanje drugima i na sustavniji način: u redovitoj izobrazbi mladih i na tematskim susretima, to jest predavanjima organiziranim u kolonijama.

S obzirom na to da su današnji mlađi naraštaji općenito bolje naobraženi od starijih, postoji i neprestan tijek novih spoznaja od mlađih prema starijima.

Mislim da vam ovdje treba obratiti pozornost na sljedeću činjenicu: čudovišta se, kao što znate, ne služe ni dnevnim novinama, a kamoli elektronskim medijima. Kako bi saznala nešto o svijetu, ne cupkaju s tranzistorom na uhu, niti krme s televizorom na nosu. Ionako se iz tih vaših prebrzih medija jednakom brzinom širi i istina i laž, a predebeli dio vaših emisija obična je, otrcana izmišljotina. Sjetite se samo vaših "kampanja" predizbornih i predratnih: jedno se priča i obećava, a drugo čini i ostvaruje...

Ah, da, poučavanje! Poučavanje se u nas, čudovišta, najčešće provodi usmeno te redovito okuplja veći broj čudovišta koja žele nešto saznati. To je dobra prigoda i da se prenesu, odnosno saznaju svježije dnevne novosti. Upravo tako: svježije! One stižu iz daljina odmah! Odmah! Kao što vi ne možete ni zamisliti, blizanci triju vrsta čudovišta imaju ^{ne} ~~lijepo~~ ^{ne} razvijene, provjerene telepatske sposobnosti koje se jedino primjenjuju za brzi prijenos obavijesti. Udaljenost od Tasmanije do Islanda: ništa, šala mala. Zgodno, zar ne?

Dakle, dođete li na jedno poučno predavanje o divljoj mrkvi u nekoj nevelikoj koloniji sred mongolskih stepa, možete čuti što upravo odlučuje Veliko vijeće čudovišta, pa, ako vas to baš zanima, čak i kuloarske novosti iz ljudske svjetske politike.

Toliko o zanimanju poučavanjem. O tome sam vam govorio, zar nije tako?

Čuvanje potrebne udaljenosti od ljudskih bića

Brojna se čudovišta bave čuvanjem potrebne udaljenosti od ljudskih bića. Siguran sam da vama to zvuči neobično, no riječ je o nerijetkom i sasvim običnom zanimanju. Već i vi dobro znate da u Velikom Zakonu piše kako se moramo držati dalje od ljudskog roda i da je to uvjet našega opstanka. Nama je drago opstati, pa se od čovjeka skrivamo i držimo na sigurnoj udaljenosti. Ali, često to nije baš lako. Ljudi se danas movaju posvuda, pa i sve većom brzinom.

Eto, prije 40-ak godina došlo je prvi put do susreta čovjeka i čudovišta u srcu Amazonije. Neki je zbunjeni lovac leptira naletio na nekoliko zaspalih, srećom pristojnih čudovišta. Možda još i sada priča da je otkrio nepoznatu životinjsku vrstu, ali mu, naravno, nitko ne vjeruje – nije imao veliku pušku da pribavi dokaze.

Danas se tamo, na istom mjestu, ne može sakriti ni komarac. Sve je puno uznemirenih ljudskih bića koja su se onamo sjatila masakrirati šume, kako bi se još puno, puno više obogatila, ili pak da ne umru od gladi. Uglavnom, ni Amazonija nije više miran raj za životinje i biljke, pa ni za nas, čudovišta. Ona je postala stratište jednoga od najvećih zločina koje je čovjek ikada učinio nad prirodom. Što će vama šume Amazonije? Što će vama biljke koje stvaraju kisik? Što će vama, ljudima, uopće taj kisik? Pa vi ste neki okrutno ljudi ljudi! Zbogom pameti!

Eto, zato je nama potrebno zanimanje – čuvanje potrebne udaljenosti od ljudskih bića. Važno je pravodobno uočiti ljudsko biće koje se primiće, kako bi se moglo

na vrijeme ukloniti i sakriti. Najosjetljivije uši i najdalekovidnije oči čudovišta brinu se da nas ne iznenadite.

Nadam se da sam, opisima ovih nekoliko izabраниh zanimanja, uspio proširiti i produbiti vaše spoznaje o našem načinu života. Ako nisam, to znači da vi jednostavno ne znate čitati.

GOVOR, JEZIK I PISMO ČUDOVIŠTA

Sva čudovišta govore jednim te istim jezikom. Bog se pobrinuo da, neovisno o vrsti i okružju u kojemu živimo, svi imamo vrlo slične govorne organe. Rade na istom načelu kao i vaši, ali se po nekim osobinama prilično razlikuju. Naši su sposobni proizvesti vrlo visoke i vrlo duboke tonove koje vaše ljudsko uho ne može čuti. Stoga se mi možemo sporazumijevati u vašoj neposrednoj blizini, a da vi o tome blagog pojma nemate.

Razvitak ideograma za govor, jezik i pismo.

prije 4650 godina

prije 3407 godina

prije 1892 godine

Inače, izuzmemo li mogućnost da razgovaramo na raznim frekvencijama, naši se govori puno ne razlikuju. Jezik kojim govorimo i mislimo po ustrojstvu je sličan vašim jezicima – imamo brda raznoraznih riječi, pa ih slažemo po određenoj logici i sintaksi, kako bismo se izrazili.

Naš je rječnik barem tri puta bogatiji od svih vaših, što je lako razumljivo. On sadrži termine vezane uz različita okružja u kojima mi, čudovišta, živimo. Tu su termini iz morskih dubina, pustinjskog podzemlja, zračnih visina, pa i oni kojima nazivamo vaše ljudske proizvode. Njih su nam podarila kućna čudovišta. Glačalo, primjerice – niti ga posjedujemo, niti se njime služimo, a i za njega imamo svoje ime: Aksssluk-busk-Ah, što na našem jeziku znači otprilike *mala, dugorepa vulkan-koza*.

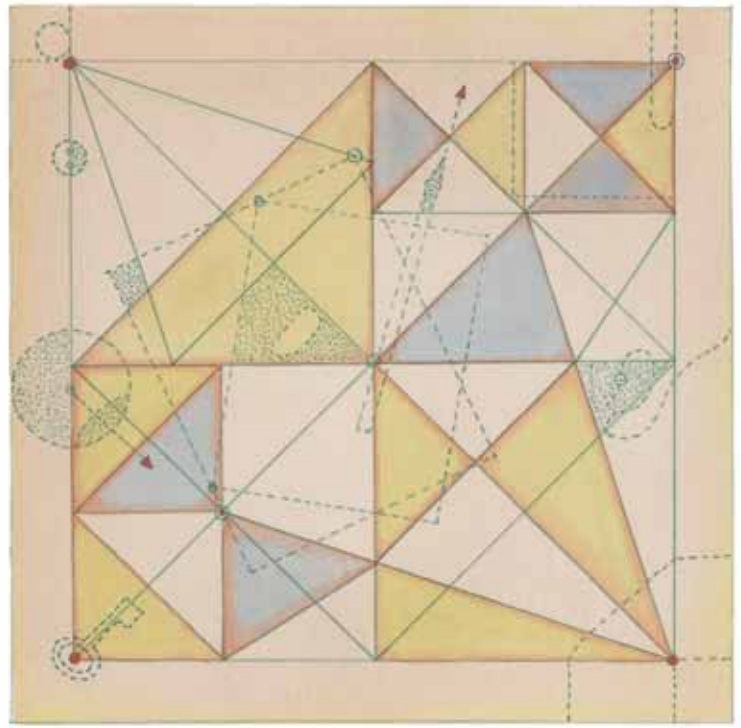
Vi ljudi, sve dok budete mislili i govorili tako duboko razjedinjenim jezicima, nećete skupiti rječnik s dovoljno riječi ni da dobro razumijete gospođu baku vašega prvog susjeda kojoj treba hitna pomoć, a kamoli kakvog antipoda. A, na koncu konca, što se ja tu miješam? Zašto biste se vi, zapravo, s nekim drugim i razumjeli?

Naš jezik ima, pri govorenju srednjom, uobičajenom frekvencijom, 43 glasa. Pri izražavanju ekstremno visokim i niskim frekvencijama, broj glasova ograničuje se na dvadesetak. Svaki se glas označuje, bilježi ili piše jednim slovnim znakom: koliko glasova, toliko i slova.

Postoji jedno glavno pismo, ali čudovišta se često služe i drugim, alternativnim pismima i načinima pisanja. Ona su vrlo rijetko u potpunosti fonetska. To su osobita, obično vrlo pojednostavljena pisma koja se "pišu" različitim materijalima, pa i predmetima: blatom, sitnim i krupnim kamenjem, šljunkom, perjem, lišćem, suhim i svježim grančicama, pa čak, u krajnjoj nuždi, i vašim osobnim predmetima. Slažući ih na određen način, njihovim položajem, odnosom veličina, kutovima i likovima koje tvore te brojnim drugim pojedinostima, čudovišta mogu pisati i knjige, nimalo slabije od vaših.

mekih

Na sličan su način pisani i kraći napisi golemih dimenzija. Nisu toliko veliki kao Eiffelovo "A" u Parizu, ali i oni dominiraju cijelim krajolikom. Obično su "pisani" velikim stijenama i posebno oblikovanim drvećem. Većinom su to jednostavne obavijesti, upozorenja i zemljopisna imena, ali postoje i tekstovi raznoga drugog karaktera. Svakako, svi oni služe i orijentiranju. Slažući uz njih mirise odabranih i uredno održavanih biljaka, čudovišta označuju putove, a putovi su, eto, mene odveli dalje od naše teme.

Vjerovali vi, ili ne, ovdje piše: "Pazi, debeli (čovjek?) će doći pet sati nakon zalaska Sunca. Mrkva te čeka na biciklu."

Vratimo se, dakle, našem glavnom pismu. Iza njega je vrlo duga povijest u kojoj se razvijalo, baš kao i jezik. Kroz tisućljeća je postajalo sve jednostavnijim i pročišćenijim. Tome je pridonio razvoj fonetike, a možda još više razvoj podloga, alata, materijala, sredstava i pribora za pisanje. Drukčije se piše grebuci svojom vlastitom pandžom po drvenoj kori, navoštenom ili nauljenom blatu, drukčije tegleći i slažući kamenčine, a drukčije savijajući žicu ili izvodeći piruete vitkim perom po kaktusovu "papiru".

I naše je pismo, kao i sva vaša koja poznajem, u početku bilo slikovno.

Kao što sam vas obavijestio u poglavlju o učenju i izobrazbi, 99,9991 posto čudovišta zna čitati i pisati; jednostavno rečeno – sva. Na veliku sramotu vašega velikog, slavnog, ko žaba napuhanog "civiliziranog", čovječanstva, još uvijek postoje milijuni ljudi koji su nepismeni. A danas, danas biti nepismen znači biti osakaćen, izdvojen, osuđen, biti rob da bi jadno preživio od mrvica koje ostanu na stolu poslije tuđega objeda. No, to se, čini se, vas ne tiče. Zašto? Možda vama još uvijek trebaju robovi? Ako vam ne trebaju robovi, možda vjerujete da to nije vaš problem, možda vjerujete da vi živite u nekom drugom, usporednom, odvojenom i nedodirljivom svijetu?

Ako niste u stanju shvatiti da je cijeli, baš cijeli svijet jedna nedjeljiva cjelina, vezana i isprepletena bezbrojnim vidljivim i nevidljivim vezama, zvono koje zvonu svim svojim atomima bilo gdje da ga udariš, tijelo koje će se cijelo trgnuti kad se jedan prst opeče, onda pojma nemate ni o čemu, onda ste slijepi. Ne progledate li, nastavit ćete ratovati, jedni druge ubijati, razarati i mrziti.

Po savjetu Velikoga vijeća čudovišta, pružam vam priliku da se i vi još dopismenite, učeci pisati našim pismom. Vjerojatno je i skoro objavljivanje rječnika i gramatike našega jedinog jezika na vašim brojnim jezicima. To nije zato da se sad možemo "baš simpa" dopisivati, nego da jednoga dana možete i vi pročitati i razumjeti ponešto od onoga što smo mi stoljećima pisali. Mi smo se vaših knjiga načitali.

Pismo čudovišta

Slovni znakovi za 43 glasa našega jezika ovdje su podijeljeni u dvije skupine. Prvih 22 odgovaraju glasovima koji postoje i u većini vaših jezika, pa su složeni abecednim redom. U drugoj je skupini 15 slovnih znakova za glasove nalik onima koje vi, ljudska bića, rjeđe upotrebljavate, a postoje samo u nekima od vaših jezika.

A			L		
B			M		
C			N		
D			O		
E			P		
F			R		
G			S		
H			T		
I			U		
J			V		
K			Z		

		šuma			čudovište			marška čudovište
		roda			šumska čudovište			pustirysko čudovište
		dova			leteće čudovište			čarjék

Za još šest naših glasova nisam uspio pronaći odgovarajući par te sam rabio, kako bih vam ih opisao, neke zvukove koje vjerojatno poznajete.

Sva su 43 slova prikazana u najčešćim oblicima koje srećemo u knjigama, zapisima, pismima itd. Uz njih rabimo i gotovo stotinu ideograma, što čini pisanje bržim i lakšim. Ispod tablica sa slovima predstavljeni su i neki od njih. Možda će vam biti zanimljivi.

hrvatsko	dž		staro-egipatska		
arapsko	ġ		završni glas kukunjanja		
rusko	bl		početni glas našeg hokanja		
francusko	u		pijuka parne lokomotive		
njemačko	TSCH		svahili K		
danska	ø		najniži ton našeg žrižduka		
židovska	ⴌ		poljsko sz		
mađarsko	É		početni glas grakanja vrane		
grčko	ϑ		glas prkajući mačke		
vijetnamsko	ô		početni glas kineskog		
španjalsko	Ñ				

	zrak		doći		leba, mladunčie
	ljubav		atici		ljudska nastamba
	ljudski rod		sjeme		kisa

UMIRANJE ČUDOVIŠTA

Većina ljudi baš ne voli ovakve teme. Stoga, ako vas ona ne zanima, nemojte je ni čitati. Nemate što izgubiti. Ionako u njoj neće biti čarobne formule za besmrtnost.

Naš odnos prema smrti osniva se na *Temeljima* Velikoga Zakona te na tekstovima *Poželjnih dužnosti i neobvezatnih prava*. Za primjer možete pročitati neke od njih. Prvo pravilo *Temelja* glasi ovako: "*Životom sam ti ukazao najveću čast. Tvoj život je moj osmijeh, budi ga dostojan.*"

Evo i nekoliko karakterističnih tekstova iz *Poželjnih dužnosti i neobvezatnih prava*:

"...Smrt će ti biti kao zrcalo u kojemu ćeš vidjeti svoje pravo lice. Ne znaš kada ćeš pred njega stati, pa pazi da je uvijek umiveno..."

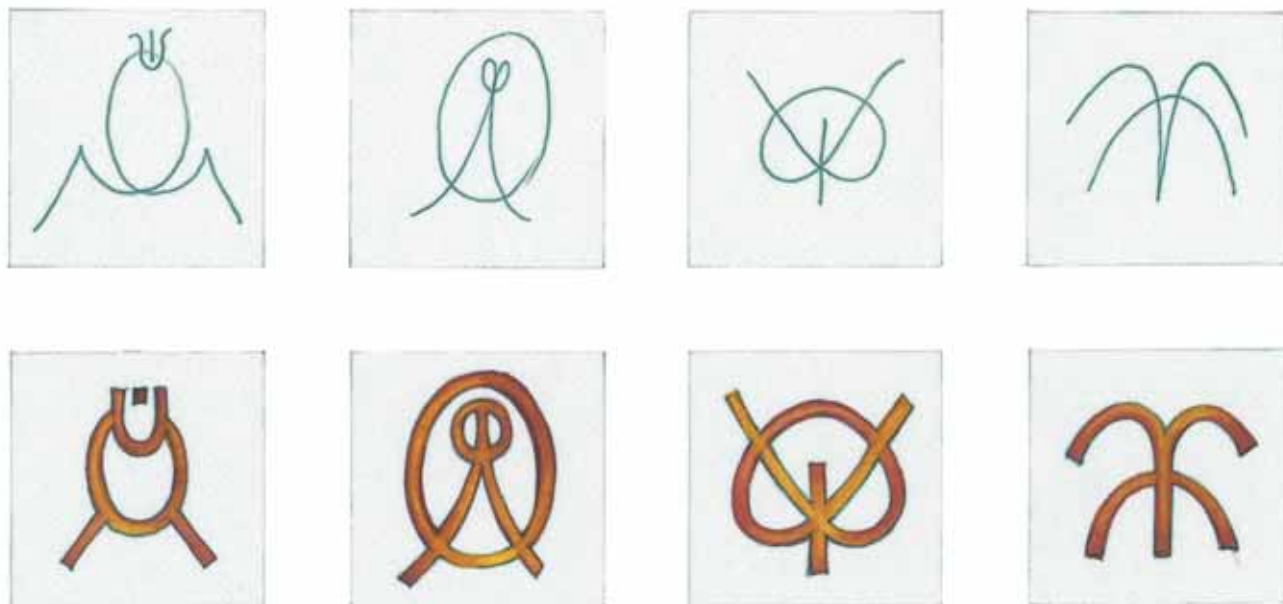
"...Smrt tvoja imat će boju, imat će snagu, imat će mudrost, ljepotu, mir, dubinu, spokoj i smisao upravo tvojega života. Ono što daš životu dobit ćeš natrag od smrti. (...) Spremi sebe i oko sebe. Ne kasni. Ne traži ono vrijeme koje ti ne pripada. Ono je unaprijed isteklo..."

"...Sudiš li o tuđemu životu, sudi kao o svojem. Mjeri ih uvijek istom mjerom. Pripazi: dok cijela godina ne prođe, ne govori oholo da je sušna i neplodna. Možda će njezin posljednji dan donijeti obilatu kišu i učiniti zemlju plodnom. Ako kiša nije dugo padala, oblaci su teški, puni vode. Iz dana u dan, što je bliži kraj godine, sve je sigurnije da će pljusnuti. Od svega je vjerojatnije da će pljusnuti baš posljednjeg dana. Ako ni u ponoć toga posljednjeg dana ne pljusne, tek onda reci: 'Pogledaj, bila je to sušna godina'..."

Mislim da sada nije teško zaključiti da se čudovišta rađaju, žive i, na kraju, umiru. Od normalne smrti i rađanja nema ništa normalnije. Život je rijedak, osjetljiv i dragocjen, a svemu što živi životom je ukazana najveća čast. Stoga je važno cijeniti ga i voljeti te živjeti dostojno i onda kada je težak. Za nas, čudovišta, svaki je život jednako vrijedan – i naš i tuđi. Odnos prema smrti, o kojoj je ovdje zapravo riječ, gradi se i oblikuje preko odnosa prema životu.

Gotovo sve vaše ljudske religije i svjetonazori koje poznajem imaju u biti sličan, pozitivan odnos prema životu. Međutim, pogledamo li vaš pravi način života, vidjet ćemo da ga on vrlo često izdaje i opovrgava. Možda je upravo u tome razlog što se najčešće teško mirite sa smrću, kao da je ona nekakva kazna.

Četiri srodna ideograma: rođenje, život, smrt i umiranje.

Kada bismo i mi, čudovišta, kao vi, ljudska bića, svakodnevno, u bezbroj navrata slušali zaglušujuću buku besmislenih, lažnih obećanja raznih veličina i vrsta, i mi bismo kojekuda krivudali životom, samo da se što kasnije sretnemo sa smrću. Sva ta lukava obećanja i poruke-stupice sustavno ubijaju vaše moždane stanice i vaše misli, čine vas tromima, pokornima i glupima, a trome, pokorne i glupe može se poslati čak i u rat, da ubijaju, može se od njih raditi što se hoće. Vjerujte mi, nema gore smrti od života bez vlastitoga mozga. Kako biste lakše prepoznali instrumente napravljene da vam isisaju zdravu pamet i da umrete živi, navest ću vam samo jedan vrlo malen i jednostavan primjer. Nadam se da će vam on ipak pomoći prepoznati i velike, lukavije mehanizme.

Dakle, slika na ekranu prikazuje prelijep, prezelen vrt, a u njemu krasno drvo, prezdravih listova, lijepih ko od plastike, koji gladnog crva nikad nisu vidjeli. Kamera lagano klizi, penjući se od presnažnog stabla prema krošnji i sve tanjim granama. Na vrhu drveta vidite zamamno djevojčce, lijepo, a i oskudno odjeveno, poput mile vile. Sjedi gore na tankoj grančici koja ni vrapca ne bi izdržala, unatoč svojim volumenima, toliko bujnim da se ne daju ni skriti. Pridržava ona stidljivo, jednom ručicom, haljinicu svoju, valjda da joj ne padne odozgo s drveta, a drugom pokazuje ružičastu bočicu. Gleda poluzatvorenih očiju, tajnovito se smješka i šapće: "Pan-cun-cun-san učinit će i vaše drvce zdravim, lijepim i velikim. I ne samo to, otjerat će s njega sve parazite i bolesti. Škropite ga što češće za vrijeme vegetacije, pa će i vaš vrt postati rajski vrt." Naravno, za vrijeme ovoga uobičajenog, lukavog, propagandnog lopovluka, najprije čujete obeščašćeni Ravelov bolero koji se malo-pomalo, bez dopuštenja pokojnog

autora, pretvara u jedno Mozartovo remek-djelo koje ljudsku dušu uzdiže Bogu. Naravno, i to bez dopuštenja pokojnika. Tko sada otrči kupiti Pan-cun-cun-san da pretvori svoj vrt u rajski vrt, nema mu pomoći. Ili su mu već isisali mozak, ili se bez njega i rodio. Kako ne biste dvoumili o čemu je riječ, reći ću vam i ovo: u ružičastoj bočici nalazi se kemikalija smučkana od umjetnog gnojiva i jednoga vrlo jakog insekticida. Pravi, pravcati otrov! Ako želite živjeti, pazite, svijet oko vas pun je kojekakvih ružičastih bočica.

Vratimo se sada nama, čudovištima. Naš odnos prema smrti, naravno, oblikuje i običaje vezane uz umiranje. Kako biste ih bolje razumjeli, sjetite se da mi, čudovišta, vrlo dugo živimo, svakako dostatno dugo da spokojno umremo. Nakon više od dva i pol stoljeća života čudovišta počinju osjećati da im nije preostalo previše vremena.

Polako, staloženo i postupno, u tihoj mudrosti svojih godina, ona se počinju pripremati za odlazak. Mogli bismo reći da su ušla u životno razdoblje u kojemu nastoje drugima dati najviše, a za sebe tražiti najmanje. Svoja zanimanja prepuštaju mlađima. Brižno ih savjetuju i ohrabruju. Ta stara, iskusna čudovišta vrlo paze da ne odnesu sa sobom u zaborav kakvu zagubljenu trunku svojega znanja. To je, zapravo, početna i dosta duga etapa u pripremanju za umiranje.

Sljedeća je postupak pomirenja i opraštanja. Nažalost, čak i među miroljubivim bićima, poput nas čudovišta, dolazi koji put do nesporazuma, sukoba, svađa i netrpeljivosti, a takva stanja ne trebaju ostati nerazriješena. Običaj je da posvađana čudovišta iskoriste bar posljednju priliku za pomirbu i da jedno drugome oprostite. To, naravno, nije posebno teško jer kad čudovište osjeća da mu se bliže posljednji dani, mnoge stvari vidi drukčije. Istini za volju, i vrijeme čini svoje, pa se često stara čudovišta više ni ne sjećaju jasno zašto su se posvađala i ljutila.

Pomirenja se obično obavljaju osobno, tijekom dva do tri mjeseca. Čudovište jednostavno dođe, stane pred drugo i sklopi ruke na prsima. Po toj je gesti jasno da dolazi otvorena srca, u pripremanju za umiranje. Drugo čudovište se nakloni, pa i ono sklopi ruke. Time je pomirba i opraštanje završeno. Obično slijedi spontani razgovor, isprekidan smijehom i suzama, u kojemu se pomireni sjećaju svoje mladosti.

Katkad je to podsjećanje na prošlost previše temeljito i sitničavo, pa završi čak i novom svađom. Tada se obavlja i drugo pomirenje, ali uz pomoć posrednika. Ulogu posrednika, kao i brojne druge uloge u tom razdoblju života ostarjelog čudovišta, preuzimaju njegovi *tharsku*. To su redovito dva čudovišta, obično mlađa, koja je ono ostarjelo izabralo da mu budu pomoć u posljednjim danima života

Gesta opraštanja, pomirenja, dobrih želja i pozdrava.

i pripremama za umiranje. Oni će ga i ispratiti na posljednje putovanje. To je časna dužnost koja se dodjeljuje onima koje se voli i cijeni, onima koji su bliski i s kojima se želi provesti posljednje dane života. Međutim, po pravilu, to ne mogu biti životni suputnici, potomci i najbliža rodbina. Pretpostavljam da je to zato kako bi se izbjegli mogući negativni učinci, izazvani vrlo snažnim osjećajima. Jedan od dva *tharsku* mora već imati iskustva u toj dužnosti koja je vrlo ozbiljna, zahtjevna i osjetljiva.

Staro čudovište, nakon završetka pomirba i opraštanja koje je moglo osobno učiniti, najavi "vrijeme pozdrava". To je razdoblje od 12 dana u kojemu je ono na raspolaganju svima koji se s njim žele pomiriti i pozdraviti. Tada ga posjete gotovo svi članovi njegove kolonije te mnoga čudovišta iz drugih. Nakon isteka tog razdoblja, *tharsku* će razaslati poruke i pisma onima koji nisu mogli doći, a staro će čudovište još koji put obići koloniju, bebe povući za rep, one malene pogladiti po glavi, malo veće potapšati po ramenu, a odrasle pozdraviti sklapanjem ruku na prsima.

Pet dana nakon "vremena pozdrava" povući će se u osamu. Uz njega tada može biti još samo njegov životni suputnik i *tharsku*. Tijekom nekoliko dana ispijat će čaj od biljke Apoolas-khin koji i najbolesnijem čudovištu osigurava dovoljno snage da neprimjetno, u pratnji svojih *tharsku*, napusti koloniju i ode onamo gdje će umrijeti. Dakle, tako počinje posljednje putovanje svakog čudovišta. Ono završava na jednom od gotovo stotinu potpuno nepristupačnih mjesta na kojemu će njegovo tijelo nestati bez traga, ili točnije, bez vidljivog traga. Poznajući vašu ljudsku bezobzirnu radoznalost, neću vam potanje opisati ta mjesta.

Tu će stariji *tharsku* ostarjelom čudovištu oprezno poslužiti jednu bobicu Opsalidimija Urtula-Thulumatum. Riječ je o iznimno rijetkoj i vama potpuno nepoznatoj biljci čije ime u prijevodu znači *zgusnuti vir vremena i svjetla*. Vrlo je otrovna. Međutim, pod njezinim utjecajem tijekom gotovo pola sata mozak čudovišta djeluje nevjerojatnom snagom, jasnoćom i brzinom. Sjećanje odjednom osvijetli i najmračnije kutke zaborava, pa se odjednom uspostave jasni mostovi između davno prošloga i sadašnjega, a možda i budućega. To krajnje snažno moždano djelovanje ubrzo isprazni sve baterije organizma, pa čudovište umre spokojno, s osmijehom onoga tko je dobro obavio svoj posao.

Nažalost, zapravo nasreću, ja vam sve ovo ne mogu potvrditi vlastitim iskustvom. Kako i vi vidite, ja sam osobno još živ, a da sam mrtav, ništa vam ne bih mogao reći. Jedno je sasvim sigurno: ovdje zapravo nije riječ o samoubojstvu, već o ubrzavanju i koncentriranju vremena, sa željom da se u cjelini spozna i shvati život.

Tharsku, nakon što se pobrinu da se vi ne sretnete s tijelom preminulog čudovišta, odlaze natrag u koloniju. Tu predaju životnom suputniku ili najbližem srodniku

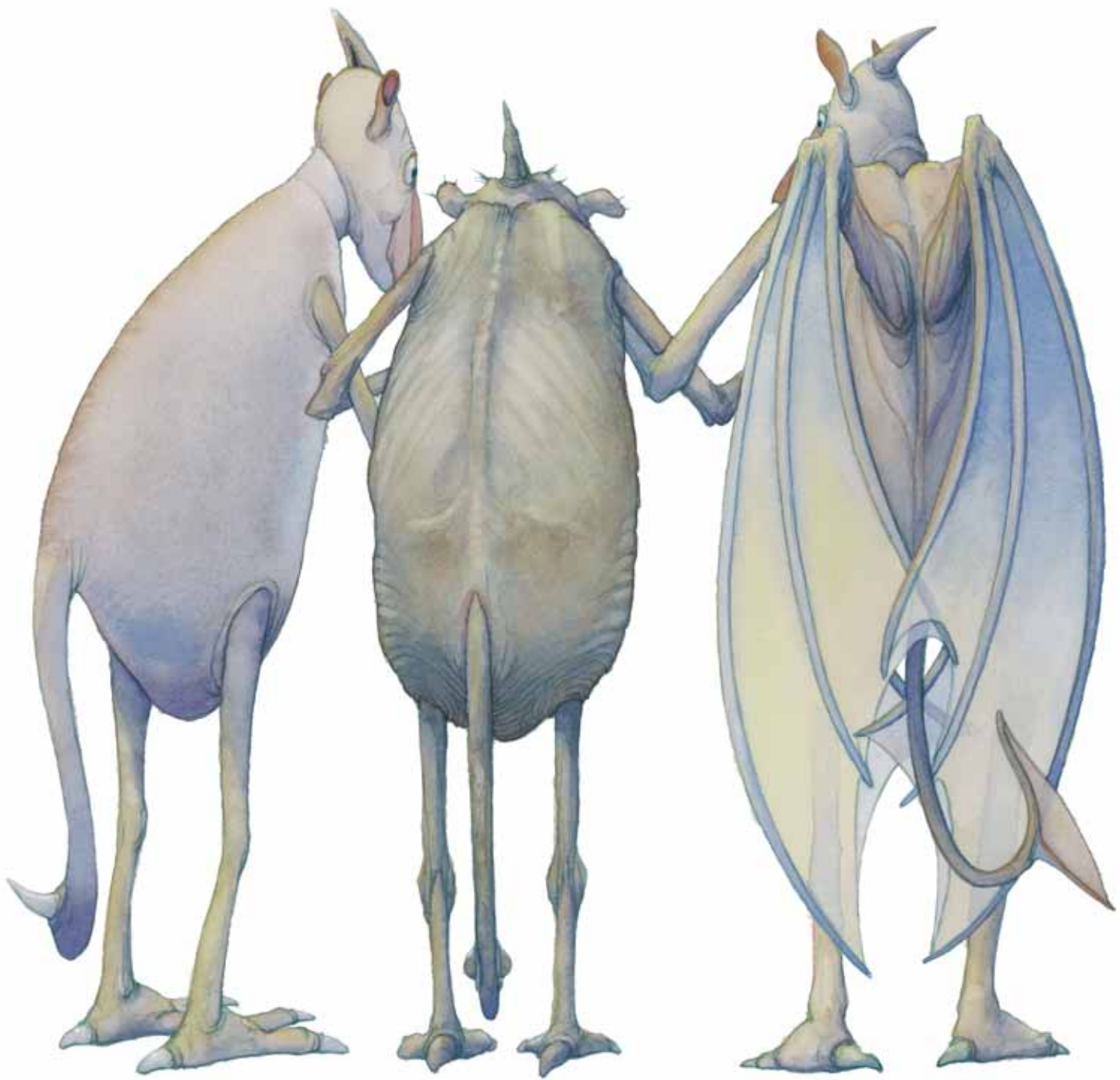

preminuloga obično čuperak njegove kose. On ga odmah pred njima spali i otpuhne u vjetar. Time su i *tharsku* završili svoje poslanstvo.

Nadam se da ste dosada dovoljno naučili o čudovištima, pa možete i sami uspješno zaključiti kako za sve nas, neovisno o mjestu i načinu života, vrijede u osnovi isti običaji, vezani uz umiranje.

Slika na sljedećoj stranici:

U pratnji dva *tharsku*, staro čudovište odlazi na svoje posljednje putovanje.

POGOVOR

Obično obične enciklopedije ne završavaju pogovorom, ali ova je naša neobična i jedinstvena, pa može tako i završiti.

i oslikana

Sjetimo se, sada na kraju, da je ona napisana kako biste vi, ljudska bića, upoznali nas, čudovišta, a istodobno i sebe same. Nadam se da ste u tome i uspjeli. Vjerujem da ste shvatili kako se nas, čudovišta, ne trebate bojati, već se trebate bojati vaše ljudske pohlepe, sebičnosti, isključivosti, licemjerja, zavisti, bezosjećajnosti, zlobe i neodgovornosti. To su samo neka od mnogobrojne djece ljudske gluposti koja je sveprisutna, svakodnevna, raznolika, često vrlo zloćudna i skrivena, ali ponajprije opasna. Opasna je za druge, opasna je i za vas. Ona je vaša i u vašim je rukama. Samo vi je možete obuzdati i zaustaviti. Tjerajte je, lovite je, istrijebite je, bilo gdje, bilo kad, bilo kako. Ako vi to ne učinite njoj, budite sigurni, ona će to učiniti vama. Progonit će vas, lovit će vas, istrijebit će vas. I vas, a i nas. Šteta je, zar ne?

gotovo

Ja, Kakbulznadar, učinio sam u ime nas, čudovišta, sve što je bilo u mojoj moći da izvršim moje odgovorno i teško poslanstvo. Eto, enciklopedija je napisana, a moj je rad pozitivno ocijenilo i Veliko vijeće čudovišta.

Znam da je vama moj način pisanja pomalo star i stran, ali eto, kad je netko čudovište već 279 godina, teško mu je početi pisati na neki drugi način.

Ljudski rode, budi pozdravljen u ime svih čudovišta, pa i u moje ime osobno.

Kakbulznadar, besprijekorno čudovište, stalni član Velikoga vijeća čudovišta.

*Posebno se zahvaljujem beskrajno strpljivom
gospodinu Marijanoviću na njegovu
golemom prinosu ovoj
knjizi.*

Na kraju, osobito bih htio zahvaliti gospodinu Iliasu Moisisdisu na bezrezervnoj i prijateljskoj potpori pri stvaranju ove knjige.

Srdačno zahvaljujem izdavačkoj kući "Sinhroni orizontes" iz Soluna u kojoj su mi, pri obradi ilustracija i tekstova, Grigoris Trifu i Dimitra Dubla pružili ne samo stručnu pomoć već i prijateljski savjet.

Puno hvala Mirni i Amaliji – njihovi iskreni savjeti bili su mi vrlo dragocjeni!

Hvala i svima drugima koji su na bilo koji način pomogli pri nastanku *Enciklopedije čudovišta*.

Autor

SIPAR d.o.o., Gajdekova 24, 10 000 Zagreb
tel.: 01 46 36 442, faks: 01 45 73 962
e-mail: m.udiljak@inet.hr
www.sipar.hr

